

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račnu poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Po volitvah spet na delo

Spet so občinske volitve za nami in z njihovi volilna borba, kakršne v Sloveniji že dolgo ne pomnimo. V kolikor se je vršila po časopisju, ji je lahko bila priča in jo spremljala vsa naša javnost, ljudje po deželi pa so jo videli v svojih in sosednjih občinah. Vsi nam bodo priznali, da je bila borba z naše strani stvarna in dostojna. Zlasti kar se tiče našega lista, smo pisali o naših občinah in o volitvah trezno in preudarno in nismo sledili zgledu listov, ki so brez sramu često pisali trditve, ki so daleč, daleč proč od resnice.

V zgodovini našega političnega življenja so nedoljske volitve gotovo pomemben dogodek. V mnogem oziru so značilno znamenje današnje neustaljene dobe, ko ljudje iščejo rešitve iz izhoda. Po strasti narekovana gesla pa nikakor ne kažejo prave poti. Kaj čuda, da si ljudje vsaj v občini, svoji najbližji skupni edinici žele vidnega dela in zato sposobnih ljudi. Zato nismo hoteli, da bi se pri občinskih volitvah bojevale politične stranke, marveč smo priporočali sestavo list in izbiro kandidatov iz vrst najboljših občanov. Tudi vodstvo Jugoslovenske nacionalne stranke v Sloveniji je izdalo navodilo, naj se nikjer ne postavljajo službene liste JNS, marveč naj organizacije delajo na to, da se sestavljajo liste z najboljšimi gospodarji in najuglednejšimi občani, ki bodo sposobni in voljni voditi naše občine k napredku in blagostanju ter odločno zastopati prave interese občanov.

V nasprotju s tem našim stališčem so skušali nasprotni listi dati občinskim volitvam izrazito strankarski značaj. Razvili so borbo,

kakor da gre, če že ne za večno življenje, pa vsaj za zaščito življenja slovenskega katoliškega ljudstva pred brezbožnimi komunističnimi toljavji. Uporabljali so sredstva, ki morajo na koncu njim samim največ škodovati. Poznali in spoštovali niso nobenih mej in obzirov, niti ne onih do zasebne časti in poštenja. O izidu volitev so zaenkrat javnosti na razpolago samo službena poročila. A tudi uradno objavljene številke nudijo poučno sliko. »Slovenec« mladi kričač »Slovenski dom« jih je prinesel pod velikim, celostranskim naslovom »70.820 glasov za JRZ, za JNS pa le 921«. Tak način poročanja nacionalne javnosti prav ni čne razburja, ker ga je od listov iz Kopitarjeve ulice že vajena. Iz številke, ki jih je objavil »Slovenski dom«, pa je razvidno, da je bilo v občinah, ki so v nedljo volile, 153.751 vpisanih volilcev. Od teh se je volitev udeležilo 97.276 ali 63,27%, medtem ko 56.475 volilcev ali 36,73% ni volilo. JRZ je po teh poročilih prejela 70.820 glasov, kar znači 46% volilnih upravičencev, dočim ostalih 54% ni volilo, ali je volilo za druge liste. Enako nazorno in zanimivo sliko dajejo podrobne krajevne številke, ki jih pa seveda lahko presojajo le poznavalci dotičnih krajev.

»Slovenec« in njegovi listi delajo velik šunder, da bi z njem pokrili svoj dejanski poraz. Naša napredna javnost je z nedeljskimi politvami zadovoljna in so ji v tako večjih okolščinah izvojevani uspehi v zadostjen in zadovoljstvo. Še z večjo vztrajnostjo in večjo požrtvovalnostjo se bomo lotili nadaljnega dela za korist Slovencev in Jugoslovijev.

Skrb za bodočnost našega sadjarstva

Zaradi izredno slabe letošnje sadne letine ni med sadjarji tistega življenja, kakršnega smo vajeni vsako jesen, ko so se vrstili po sadjarskih podružnicah sadni ogledi, sadni sejmi in lepo prirejene sadne razstave.

Kakor pa je delavnost sadjarjev na zunaj nekako omrtvila, so pa toliko živahnejši pri delu in pripravah za boljšo prihodnost. Od mnogih strani nam prihajajo poročila, da se snujejo nove sadjarske podružnice, v katere stopajo zlasti mladi gospodarji, ki se zavedajo, da je sadjarstvo danes najdobitikanjša panoga.

Podružnice se pripravljajo za zimska predavanja, tečaje in sestanke. Nabavljajo sadno drevje in sredstva za zatiranje sadnih škodljivcev.

Pretekli teden je zboroval glavni odbor Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki je sprejel za povzdigo sadjarstva važne sklepe.

Društvo bo začelo izdajati priročne cene brošure, v katerih bodo poljubno obravnavana najvažnejša sadjarska in vrtnarska vprašanja. Prvi dve knjižici: »Škropljenje« in »Zelenjad« sta poverjeni v sestavo

strokovnjakoma ravnateljju Jos. Priolu in strokovnemu učitelju Fr. Vardjanu.

Krog predavateljev, ki bodo hodili in bodrili sadjarje in vrtnarje po sadjarskih in vrtnarskih podružnicah, se je izdatno povečal z mladimi in dobro pripravljenimi predavatelji — praktiki. Tudi v tem letu se bodo vršili sreski zbori podružnic. Predloge in nasvete lanskih zborov proučujejo posebne ankete, ki bodo sestavile smernice za letošnje zборе.

Za povzdigo sadne trgovine bo priredilo društvo prihodnjo jesen sadni sejem s sadno razstavo v Mariboru. V ta namen je izvoljen poseben odbor, ki bo pritegnil k sodelovanju vse podružnice, da bo na tem velikem sejmu in razstavi zastopana s sadjem vsa banovina.

Ob priliki sadnega sejma in razstave se bo vršil v Mariboru tudi sadjarski kongres, na katerega bodo prišli sadjarji in strokovnjaki vse države.

Ne dvomimo, da bodo naši sadjarji, posebno pa sadjarske podružnice pokazale, da je naše sadjarstvo lepo napredovalo in je naše sadje sposobno za svetovno konkurenco.

Poleg sušenja sadja hoče v bodoče društvo prav posebno pospešiti produkcijo brezalkoholnih sadnih sokov. V drugih državah so v tem oziru daleč pred nami. Sadjarsko društvo hoče, da jih dohitimo, ker je zlasti za našo banovino, kot tujsko-prometno in turistovsko pokrajino, kamor prihaja lepo število tujcev, nujno potrebno.

Društvo bo imelo zalogo najnovejših potrebščin za brezalkoholno produkcijo. S tem bo interesantom izdatno olajšana nabava potrebnih aparatov in sredstev za napravo brezalkoholnih pijač.

Prepričani smo, da bo oblast podprla to stremljenje in bo odredila kmetijskim šolam in kmetijskim zavodom, da bodo posvečali v bodoče vso pažnjo in bodo prirejali posebne tečaje za one, ki se žele v tej panogi poučiti.

Vsa tujsko prometna društva, restavracije, hoteli, točilnice, kavarne, planinski domovi in kočje se bodo morali založiti z brezalkoholnimi pijačami, da bodo točili poleg malinovca tudi naravne sadne in grozdne sokove.

Iz gospodarskih in zdravstvenih ozirov bo dalje nujno priporočljivo, da bodo podpirale to koristno in važno prizadevanje Sadjarskega društva tudi bolnice, zdravilišča in letovišča.

Sadjarsko in vrtnarsko društvo si tudi prizadeva, da se v bližnji bodočnosti ustanove matični nasadi z različnimi, posebno z novejšimi sadnimi sortami, ki jih je treba preizkusiti. En tak nasad naj bi bil v vinorodnem, drugi v srednjem in tretji v visokem pasu.

Naloge, ki si jih je nadel glavni odbor Sadjarskega in vrtnarskega društva za bližnjo bodočnost, so velikega gospodarskega pomena, zato pričakujemo, da bo deležen vsestranske pomoči in podpore.

Novo vodstvo Gasilske zveze

Z odlokom ministra za telesno vzgojo sta razrešena dosedanja uprava in starešinstvo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, na novo pa so imenovani:

za starešinstvo zveze dr. Dušan Kastel, poveljnik prostovoljne gasilske čete v Beogradu,

za prvega podstarešino Stanko Žagar, starešina gasilske zajednice savske banovine,

za drugega podstarešino Fran Snoj, poveljnik prostovoljne gasilske čete v Gornji Radgoni,

za glavnega urednika glasila zveze Ljudevit Musek, podstarešina gasilske zajednice dravske banovine,

za člane uprave: Stojan Bijelić, starešina gasilske zajednice vrbaske banovine; Josip Jenko, član prostovoljne gasilske čete, Milorad Cavdarević, starešina gasilske zajednice moravske banovine, dr. Anton Kodre, član prostovoljne gasilske čete v Ljubljani; inž. Josip Dražić, podstarešina gasilske zajednice zetske banovine, Franc Kramberg, član uprave gasilske župe Maribor, Stevan Marković, prvi podstarešina gasilske župe Beograd-Zemun-Pančevo, inž. Fabijan Lukas, starešina gasilske zajednice primorske ba-

novine; inž. Borivoje Popović, starešina gasilske zajednice vardarske banovine, J. Andrašević, starešina gasilske župe Bjelovar; Viktor Vukelić, blagajnik gasilske zajednice savske banovine; Franjo Lončar, tajnik gasilske zajednice savske banovine in Hamdija Korkut, prvi podstarešina gasilske zajednice drinske banovine.

Nova uprava jeprevzela funkcije danes 26. t. m.

Še nekaj o kmečki zaštiti

Pišejo nam:

So to kraji kot na primer Haloze, ki so že več let pod »blagoslovom« nesreče. 1932. l. — toča pred branjem (uradno ocenjena 95%), 1933. l. — popolnoma isto, 1934. l. rani mraz in megla sta uničila ves pridelek. 1935. l. zopet toča, 1936. l. toča in zelo slab pridelek, tako da se je namesto 10 hl nabralo komaj 1 hl. Vem koliko plačajo za 1 liter Haložana po gostilnah, v Halozah ga lahko kupite po 1.25 Din.

Kraj je obubožan, nekateri so pozabili, kdaj so zadnjikrat plačali davek brez asistencije finančnega organa. Večina ne more pošiljati dece v šolo, ker ni obutala, ne obleke. Sosed sosedu ne more pri delu pomagati, ker ni oblečen za zimo in svoje »cape« varuje. Poslanci, ki so rabili naše glasove se pred nami na glas čudijo našemu siromaštvu. Zdi se mi, da so bliji na shodih gg. poslanci sami najboljše oblečeni.

Zdravniki, ki pregleduje šolsko decu, je dognal pri večini (60%) tuberkulozo. Davčni uradniki obupujejo pri izterjavanju davka. Sedaj pa pride še ljubi 1. november. Na kak način naj plačamo? Občinski uradi ne izdajajo potrebnih potrdil za sodišče, ker še niso dobili pravilnika. Torej bomo šli med brezposelne in dobivali podpore?

Kaj bi rekli, g. urednik, če bi zahtevali mi, da bi naše kmečke zadeve urejevali gospodje, ki se razumejo na pšenico in krompir.

Ali bo rok za vplačilo prvega obroka na kmečke dolgeve podaljšan?

Kakor znano, zapade po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov 1. novembra v plačilo prvi obrok dolga. Beograjski »Jugoslovenski

kurir« poroča, da bo treba kmetom plačati okrog 370 milijonov Din. Po njegovih informacijah se zdi, da bo rok podaljšan najmanj za mesec dni ali za dva meseca, tako da bodo morali kmetje prvi obrok do 1. januarja. Pravilnik še tudi ni gotov in Privilegirana agrarna banka še nima nikakih podatkov. Kadar jih bo dobila bo treba dalj časa, da bo građivo uredila, saj gre za 700.000 dolžnikov, od katerih imajo mnogi po več dolgov. Privilegirana agrarna banka bo morali tudi najeti kakih 500 ali 700 novih uradnikov, z delom pa bo mogla pričeti šele v začetku decembra.

Politični pregled

Preteklo nedeljo so se vršile v večini občin naše banovine občinske volitve. O izidu je bila izdana naslednja uradna objava:

Izmed 153.751 vpisanih volilcev se je udeležilo volitev 97.276 volilcev ali 63.27%.

Glasovalo je volilcev za

JRZ	70.820
JRZ v kompromisu z drugimi strankami	7.149
skupno opozicijo	17.157
JNS	921
Jug. nar. str. (dr. Hodžera)	21
Nemce	1.208

V odstotkih

za JRZ	72.80
za JRZ v kompromisu z drugimi strankami	7.34
za skupno opozicijo	17.64
za JNS	0.95
za Jug. nar. str. (dr. Hodžera)	0.03
za Nemce	1.24

Volitve so se vršile v 225 občinah

Zmagale so:

JRZ	184 občinah
JRZ v kompromisu z drugimi strankami v	13 ..
skupna opozicija v	24 ..
JNS	1 ..
Jug. nar. str. (dr. Hodžere)	0 ..
Nemci v	3 ..

V odstotkih:

JRZ v	81.8% občin
JRZ v kompromisu z drugimi strankami v	5.8% ..

skupna opozicija v	10.7% ..
JNS v	0.4% ..
Jug. nar. str. (dr. Hodžere)	0.0% ..
Nemci v	1.3% ..

Vloženih in potrjenih je bilo skupaj kandidatnih list in sicer za

JRZ	261
JRZ v kompromisu z drugimi strankami	40
skupno opozicijo	110
JNS	6
Jug. nar. str. (dr. Hodžera)	1
Nemce	3

Ako se k rezultatom teh volitev prištejejo še rezultati volitev, ki so se v 75 občinah že prej izvršile, potem je dobila JRZ 88% občin, opozicija pa 12% občin.

Občinske volitve so bile to nedeljo tudi v 77 občinah na Hrvatskem. Kakor je bilo pričakovati, je povsod zmagala liste bivše HSS, v nekaj občinah celo take, ki jih dr. Maček uradno ni priznal za svoje. Le v Srbskih Moravicah je zmagala lista JRZ, dočim so tukaj mačkovci nastopali skupno s SDS.

Te dni je odpotoval ministrski predsednik in minister zunanjih zadev dr. Milan Stojadinović v turško prestolnico Ankaru, da utrdi in poglubi prijateljske in zavezniške odnose med Turčijo in našo kraljevino. Kakor znano, je predsednik turške republike Kemal Atatürk iskren pristaš balkanskega sporazuma, ki je bil sklenjen v ta namen, da se prepreči in onemogoči vmešavanje drugih držav v zadeve balkanskih držav, kar je v preteklosti prineslo narodom mnogo nesreče, balkanskim državam pa je čisto po krivici nadelo naslov večnih rogoviležev.

Na drugi strani se tudi Mala antanta živahno giblje in je pretekle dni češkoslovaška prestolnica Praga pozdravila v svoji sredi odličnega gosta, romunskega kralja Karola. Ta sestanek vladarjev je prav tako velikega pomena za skupen postopek treh držav v današnjih razburkanih časih.

Med Nemčijo in Italijo je nastopila menda doba prijateljstva. Pri nedavnem posetu Mussolinijevega odposlanca in zeta grofa Ciana je predsednik nemške republike Adolf Hitler v nosehni avdienci naznanil italijan-

TONE BRDAR:

12

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Živci so li drhteli in zato je šla za pol ure na vrt, da bi se pomirila.

Ko se je vrnila in stopila s temnega hodnika v veliko vežo, je zagledala pred stopnicami Rocheforta in nekega mladega, elegantno oblečenega gospoda.

V prvem trenutku je spoznala Hugona, brata grofa Stanka in se je tako prestrašila, da ni mogla več premakniti nog.

Kako, po kaj je prišel Hugo sem? Ali je prišel zaradi nje? Te misli so ji rojile po glavi.

Stisnila se je k steni in drhtela. Gospoda sta se prijateljsko, ljubezivo pozdravila in šla v veliki salon, ki je bil poleg veže.

Nekaj ji je reklo, da je stopila za njima. Morala je zvedeti, ali ji morda ne grozi nevarnost.

Smuknila je v temno dvorano, ki je bila zvezana s steklenimi vratji s sosedno sobo kjer so bile slike prednikov. Ustavila se je pri steklenih vratih.

Vrata so bila sicer trdno zaprta, toda med barvanim steklom je bilo najino okence, ki se je dalo odpreti. To napravo je bila Cvetka pred kratkim opazila, ko je služabnik pospravljala dvorano.

Tiho in previdno je odprla okence, pa samo za prst na široko, da je ne bi kdo opazil.

Moža sta se pogovarjala tako tiho, da je Cvetka samo včasih ujela kakšno besedo. Opogumila se je in odprla okence bolj na široko. Zdal je lahko pregledala salon.

Hugo je sedel pri mizici, kjer je sluga položil cigarete in vina. Rochefort pa je stal zraven njega. Oba sta bila videti zelo razburjena in sta očitno govorila nekaj zelo važnega.

»Ona je torej še zmožna živa?« je slišala govoriti Hugona. »Vraga, to se mora vendar končati!«

»Da, končati se mora!« je odvrnil Rochefort. Tako ne more več iti. Da, če bi starel umrl...«

»Stari menda še ne misli tega, kaj?« je surovno dejal Hugo. »No, saj te on ne ovira!«

»Biti pa moram le zelo previden, kajti če bi zvedel, kdo je našina ujetnica v rotundi, potem bi zvedel tudi za našino skrivnost in moje upanje bi splavalo po vodi.«

»Izdaš se ti pač ni treba bati. Služabništvo ti je zvesto, sicer pa tako nihče drug ne ve za jetnico, kakor tvoj sluga Blaž!« ga je pomiril Hugo.

»To je res! Toda tudi neka druga oseba, neka tuika jo je našla in ta me lahko izda.«

»Hudiča! Kdo pa?«

»Nova strežnica mojega strica, usmiljena sestra in krasno dekle vrhu tega.«

»Daj, da se zaljubi vate, potem pa bo vsa tvoja in se ti ne bo treba bati!«

»Za kaj takega ona ni. Sicer pa jo moraš poznati, Hugo! Iz njenega pisma, ki ga je hotela poslati nekemu duhovniku, sem zvedel precej o njenih razmerah. Ona je bila namreč ljubica tvojega brata.«

»Kaj? Lepa Cvetka?« se je začudil Hugo. »Ta je tu?«

»Da, Cvetka Malinšek se piše.«

»Da, to je ona! Sto vragov! Tako sem jo spet našel! In ona ve za našino skrivnost?«

»Še ne vsega. Tega še ne ve, da je...« Nadaljšnih besed Cvetka ni mogla več slišati, ker jih je Rochefort šepetal in je tudi Hugo govoril prav tiho. Samo posamezna besede je še razumela.

»Da — tvoja žena...« Kdo jih je izgovoril? Rochefort? Ali je jetnica njegova žena?

Cvetka se je stresla od razburjenja, ko je poslušala.

»Dobro.« je dejal Hugo čez nekaj časa glasno. »Tako bova naredila. Prav imaš. Oba je treba odstraniti. Lepo Cvetko lahko meni prepustiš.«

Cvetka je vztrepetala, ko je zaslišala Hugonov sramotni namen.

»Da, tebi se dobro godi!« je dejal Rochefort, ko sta vstala in je Hugo odhajal. »Ti si dosegel svoj cilj! Zdal si gospodar ogromnega premoženja. Ampak po pravici mi porovej: Ali je tvoj brat res kriv?«

»Seveda je!« je hladno odgovoril Hugo. Kdo drug naj bi bil to storil? Zanesljivo bo obsojen, da mi ne bo več delal napotja!«

»Ali nisi nekoliko pomagal, da se je sum obrnil nanj?« je vprašal Rochefort.

»Seveda sem! Drugače bi bili prav tako lahko trdili, da sem jaz kriv!«

»Hm, hm.« je zagodrnjal Rochefort in nekako sumljivo pogledal grofa Hugona. »Ti si znal zmerom dobro igrati!« Upam, da se naposled ne bo vse izpremenilo v tvojo nesrečo!«

Celo „on“ je že to opazil!

Zdaj so srajce veliko bolj bele!

Ti že zelo dolgo nisi zahtevala denarja za novo peril!

Kako je to, da je tvoje peril vedno tako snežnobelo in kakor novo?

To je moja tajnost.

Samo zares dobro jedrnatilo pere perilo čisto, prizanesljivo in snežnobelo:

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

skemu gostu, da Nemčija priznava osvojitve v Abesiniji, kar so v Italiji z razumljivim veseljem vzeli na znanje Svetovni listi so ta dogodek označili kot prvi korak za sodelovanje Berlina in Rima v zapadnem delu Sredozemskega morja.

V Španiji napovedujejo voditelji protivladnih čet skorajšnji padeč Madrida, ki je menda povsem odrezan od ostalega vladnega ozemlja. Ojačena ruska pomoč španski vladi, o kateri vedo poročati svetovni listi, bo bržčas močno zamotala že itak neprijetni mednarodni položaji. Bajse so Nemci in Italijani pripravljajo, da bi s silo preprečili ruske pomorske transporte za vojnimi potrebščinami za špansko vlado.

Zedinjene države Amerike stoje pred predsedniškimi volitvami. Glavni boj se bo vršil med Rooseveltom, dosedanjim predsednikom in republikanskim kandidatom Landonom, tako da ostali tekmeči sploh ne pridejo v poštev. Ameriška javnost je po zaključenem agitacijskem potovanju demokrata Roosevelta prepričana, da je ta popolnoma uspel in mu je izvolitev zagotovljena. Vsekakor pa razna presenečenja ameriške vrste niso izključena.

Angleška vlada je sklenila, da se mora Anglija pospešeno oborožiti in to posebno v zrak. Angleške tovarne pa ne morejo dovolj hitro izvršiti tako ogromnih naročil. Zato je angleška vlada sklenila, najprej kupiti 300 veli-

kih bombardernih letal v Ameriki naročila pa je tam tudi že 1500 najmodernejših ovskih letal. Ameriški krogi se precej razburjajo zaradi teh naročil, češ da ta naročila niso v skladu z načeli ameriške vešč. nevtirnosti Nemčiji prijazni krogi se jeze, posebno še zaradi tega, ker Anglija sproti plačuje vsa ta naročila. Tudi Nemčija je hotela kupovati leta v Ameriki, ker pa se hotela kupiti na uganje, ji Američani niso hoteli nič dati.

DOPISI

RAKEL. Te dni je zapustil Rakel Dobrovolje Janez preglednik finančne kontrole kot starejšina oddelka, vsled premestitve k oddelku fin. kontrole v Prevalje. Bil je v splošnem priljubljen med narodom, kakor tudi pri svojih podrejenih. Na novem službenem mestu mu želimo obilo sreče njemu, kakor tudi njegovi celokupni družini.

ŠT. JANŽ NA VINSKI GORI (Smrtna kosa). Dne 15. t. m. smo spremili k večnemu počitku našo blago mamico Marijo Navinšek. Po dolgi bolezni je sedaj podlegla smrti. Pokojnica, ki je štela 88 let, je bila poštena, skromna in zelo dobrega srca. Bila je splošno priljubljena, kar je pokazal tudi pogreb. Mrtvaški oder, na katerem je ležala, je bil zasut s cvetjem. Pred dvema leti je s svojim možem obhajala biserno poroko.

Hugo se je samo prisiljeno zasmel. Rochefort pa je dodal: »Ali bi šla k njej in...« Zadnjih besed Cvetka spet ni razumela. Gospoda sta še nekaj časa šepetala, potem sta šla.

»Usmiljeni Bog,« je vzdihovala Cvetka blede kot smrt. »Kaj hočeta? Kam gresta? K njej — k ubogi jetnici?«

V trenutku ji je prišlo na misel: če gresta zdaj v rotundo, bi bila to najlepša prilžnost, da se splazi za njima.

Nič več ni mislila na nevarnost, v katero bi bila utegnila pasti. Vrnila se je v vežo, kjer se je skrila za stopnicami. Zagledala je namreč Hugona, ki je hodil po mračnem hodniku. Bil je sam.

Čez nekaj minut je prišel še Rochefort z druge strani. V roki je nesel svetilko in šop ključev. Napotila sta se v zadnji del gradu, kjer je bila rotunda.

Drhteč se je splazila Cvetka za njima skozi dolg, temen hodnik. Svetilka je brlela pred njo in zamolklo, votlo so odmevali koraki po kamenitem tlaku.

Rochefort je odklenil več vrat in jih pustil odprta. Iznemada je svetilka ugasnila in Cvetka je slišala, da so se zaprla neka vrata. Tema in tiho sta zavladovala okoli nje...

Premišljevala je, ali naj se vrne ali pa naj gre predrzno dalje. Ni skoraj vedela, kaj dela, ko je počasi hodila v temi dalje.

Tedaj je zadela v neka vrata, ki so se sama odprla in za njo spet zaprla.

Stopila je še nekaj korakov dalje v temi, a hodnika je bilo konec. Tipala je po stenah, a nekjer ni bilo izhoda. Silno se je prestrašila in se je obrnila. Spet je prišla do vrat, a zdaj je bil ves njen trud zaman.

Tedaj pa je začula v srce segajoč, pretresljiv ženski krik. Samo jetnica v rotundi je morala tako krčati.

Cvetka je prebledela, noge so se ji zašibile, da je morala poklekniti. V duhu je videla prizor, ki se je v tem trenutku nedvomno odigral v rotundi. Neusmiljena moža z zločinskimi nameni, in uboga, nedolžna žrtev, ki je krvavela v n'njih rokah...

Spet je bilo vse tiho kakor v grobu. Kakor blazna je planila Cvetka kvišku in se z vso močjo zagnala v vrata, ki so ji bila na potu.

Tedaj so za njo zaškrpale duri in svetloba je padla na hodnik.

Rochefort in Hugo sta se vrnila. Cvetka je bila izgubljena.

XIII.

Pomembno odkritje

Tisti dan, ko je obiskal Hugo svojega prijatelja Rocheforta, je bila tudi Elvira na majhnem potovanju. Pečala se je v mesto, kjer je opravila neko stvar, za katero niti baronica, njena mati, ni vedela.

Elvira se je vrnila šele proti večeru. Ko je pri stranskem vходу stopila iz voza, je zagledala kmečko občenega dečka, ki je v zadregi stal ob ograji.

»Kaj išče tu?« je vprašala Elvira slugo, ki ji je bil odprl kočijo.

Takoj se je sluga z dečkom pogovoril. Potem se je vrnil in dohitel Elviro v veži.

»Milostna baronica,« je dejal, »deček pravi, da ima nekaj za gospoda grofa. Ker pa njega še ni tu...«

»Kaj pa je?« mu je segla Elvira v besedo.

Letos na veliki četrtek so pokopali njenega moža, zdaj pa je šla še ona za njim. Vsi sinovi in hčerke se zahvaljujejo vsem, ki so spremili pokojnico, kakor tudi pevskemu društvu, ki je ob grobu zapelo zadnje slovo pokojnici. Naj ji bo lahka zemlja!

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVEDO. Na zadnjem celjskem sejmu so se prodajali voli po 4 do 5 Din za kg, telice 4 do 5 Din, krave pa po 2.50 do 3.80 Din za kg žive teže.

KONJSKI IN GOVEJI sejem v Ptujju je bil kljub slabemu vremenu razmeroma dobro založen. Cene goveji živini se niso spremenile in so bile naslednje: voli 3.25 do 4, krave 1.75 do 3.75 biki 3 do 3.60, junci 2.75 do 3.50, telice 3.50 do 4 Din za kg žive teže; konje so prodajali po kakovosti od 450 do 2700 Din, žrebeta pa od 900 do 1120 Din komad.

SVINJE. Na zadnjem ptujskem sejmu so bile svinjam naslednje cene: pršutarji 6, mastne svinje 6.75 plemenske pa 5.50 Din za kg žive teže; mrtve teže 8 do 9 Din; prašce stare 6 do 12 tednov so prodajali po kakovosti od 60 do 150 dinarjev komad.

Ta zadeva jo je zanimala.

»Deček noče ničesar povedati.«

»Privedite ga k meni!«

Sluga se je moral dolgo truditi, preden je pregovoril očitno nekoliko omejenega dečka, da se je upal stopiti pred imenitno damo. Nasled je pa le prišel. V eni roki je sukal klobuk, v drugi pa je stiskal neko pismu podobno stvar.

Sluga se je na Elvirin migljaj umaknil nekaj korakov nazaj in baronica je prijazno dejala:

»Ali imaš kakšno pismo?«

Deček je prikimal.

»Gospodična iz gostilne v gorski kotlini mi je poslala,« je dejal deček.

»Kdo?« se je začudila Elvira.

In ko je deček odgovoril: »Pavla,« ji je šinila v glavo neka misel.

Pavla — Jurij Kolar, o teh dveh je že slišala govoriti v zvezi s Stankovo krivdo. Presenečena je bila, a na videz je postala mirna in hladna.

»Kar sem daj pismo!« je dejala Elvira.

»Izročiti ga moram gospodu grofu!« je začel deček in pogledal okoli sebe, kakor bi iskal pomoči.

»Tu ne moreš čakati, da bi se gospod grof vrnil. Kar meni daj pismo, pa mu ga bom jaz izročila!« je silila baronica.

Deček se ni upal ugovarjati in je samo debelo gledal, ko mu je Elvira vzela pismo iz roke in odhitela v grad.

Elvira je šla takoj v svojo sobo in še preden je snela klobuk in odložila popotno obleko, je pretrgala ovitek, na katerem je bil Hugonov naslov.

Sejmi

2. novembra: Cerknica, Jesenice na Gorenjskem, Mirna, Vitanje, Kranj, Lesično, Murska Sobota (samo za živino), Višnja gora;

3. novembra: Črnomelj, Dravograd (samo za živinino), Zagorje ob Savi, Pišce pri Brežicah;

4. novembra: Konjice, Sv. Lenart nad Laškim;

5. novembra: Beltinci;

6. novembra: Brežice, Kropa, Mengeš, Nova cerkev, Rečica ob Savinji, Sv. Križ pri Ljutomeru, Sv. Lenart v Slov. goricah, Velike Lašče, Vrhnika, Zabukovje;

7. novembra: Ponikva, št. Vid pri Stični, Listnica

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s prileteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.37 do 23.52 dinarjev;

1 nemško marko za 17.36 do 17.50 Din;

1 angleški funt za 212 do 214 Din; *

1 ameriški dolar za 43.18 do 43.54 Din;

100 francoskih frankov za 201.97 do 203.41 dinarjev.

100 češkoslovaških kron za 152.68 do 154.78 dinarjev.

100 italijanskih lir za 226.94 do 230.02 dinarjev.

Avstrijski šilingi v privatnem kliringu so bili po 8.60 Din. Vojna škoda se je trgovala po 368 do 373, investicijsko posojilo pa se je prodajalo po 84 Din.

Drobne vesti

= **Cena krompirju** je v Stični na dabo po 0.50 Din za kg. Dosedaj so ga kmetje raznim izvoznikom prodali že par vagonov. Revnejši sloji si pa pomagajo z ježicami, katere še vedno nabirajo in jih prodajajo po 1 Din za kg.

= **Pred novo dobo blagostanja.** S seje ravnateljstva Bank of England se je izdalo službeno sporočilo, v katerem se zatrjuje, da stoji svet spričo dosedanjih gospodarskih

prilik ter izgledov v vetu pred novo ero blagostanja in prosperitete, ki bo iznenadila tudi največje optimiste po vsem svetu.

= **Italijani kupujejo našo živino.** Uradno se še ni pričelo izmenjavanje blaga med Italijo in Jugoslavijo, italijanski trgovci pa že sklepajo pri nas kupčije. Naši trgovci se najbolj zanimajo za italijansko predivo, italijanski pa za našo živino in les. Po novi trgovinski pogodbi smo dobili v Italiji za živino kontingent (dovoljenje za uvoz) 10 milijonov lir. Do konca prihodnjega leta bi morala Italija kupiti v naši državi okrog 27.000 glav goveje živine v vrednosti 33.2 milijona Din. Med italijanskimi trgovci pa prevladuje naziranje, da bi bilo treba kupiti v Jugoslaviji vsaj za 20.000.000 lir goveje živine. Italijanom namreč mnogo bolj konvenira cene naše živine, nego madžarske in rumunske. Že v tekočem mesecu so Italijani kupili pri nas okrog 15 vagonov živine.

Zadoščenje oklevetanim našim županom

Pri nedeljskih občinskih volitvah je kandidiralo tudi več županov, ki so bili izvoljeni že l. 1933. Mnogi med njimi so tudi zmagali in so torej zopet izvoljeni, čeprav so sestavili svoje liste čisto v hudem nasprotstvu z duhovniki in drugimi »Slovenčevimi« prijatelji v dotičnih krajih. V svoji slepi strasti »Slovenec« tudi teh županov ni bil izvzel iz besnih napadov, ki jih je objavljal dan za dnevom proti županom iz l. 1933 in ki so dosegli svoj višek v sobotni številki, ko jih je »Slovenec« kar pavšalno obdžil, da so z vsemi mogočimi lumparijami oškodovali svoje občine. Zato je »Slovenec« s poudarkom svaril volilce pred njimi.

Sedaj je dober del teh županov prejel najlepše zadoščenje, »Slovenec« pa jo je pošteno dobil po zobeh. Iz poročil Agencije Avale, ki jih je objavil tudi on, je namreč razvidno, da so bile liste mnogih teh županov (Štrigova, Mozirje, Metlika, Gornji grad, Zalec, itd.) priznane na merodajnem mestu za liste JRZ, kar bi gotovo ne bilo mogoče, ako bi bili ti župani res taki škodljivci naroda, kakor so jih ves čas slikali »Slovenec« in drugi njegovi listi

Domače novosti

* **Velikodušen dar kraljice.** Nj. Vel. kraljica Marija je naklonila 50.000 Din za dograditev doma dijakinj v Beogradu.

* **Zračna zveza med Jugoslavijo in velikimi evropskimi mesti.** Te dni je stopil v veljavo zimski vozni red potniških letal, veljaven do 3. aprila 1937. Letošnjo zimo bodo prvič letala med Berlinom in Zemunom vsak dan letala nemške »Lufthansa«, ki so letala prejšnje zime samo trikrat na teden. S temi letali lahko potujejo potniki direktno iz Zemuna tudi v Moskvo in Leningrad. Iz Zemuna krene letalo vsak dan razen nedelje ob 11.10 in je v Berlinu ob 17. Vrača se pa iz Berlina ob 8.10 in je v Zemunu ob 13.45. Potovanje po zraku do Berlina stane 1990 Din. V letalu je prostora za 16 potnikov.

* **Orehova vas v požarni nevarnosti.** Ono jutro je izbruhnil v gospodarskem poslopiju posestnika Franca Mesariča v Orehovi vasi št. 45 ogenj, ki se je z bliskovito naglico razširil na vso domačijo. V kratkem času so ognjeni zublji zajeli tudi gospodarsko poslopje sosedu Jakoba Megliča in je bila velika nevarnost, da postane vsa vas žrtev plemenov. O požaru so bili takoj obveščeni mariborski gasilci, ki so takoj odbrzeli v Orehovo vas ter preprečili katastrofo. Na kraj požara so prihiteli tudi gasilci iz Hotinje vasi. Bohove in Pobrežja ter se je požrtvovalnim gasilcem posrečilo, da so ogenj omejili. Obe ma posestnikoma sta zgoreli domačiji z vsemi letošnjimi pridarki ter inventarjem in znaša škoda nad 100.000 Din. Kako je ogenj nastal, se še ne ve, sumi pa, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Kamenčki, vžigalniki, igralne karte...** V Lomanoših se je nabajal nekaj dni na dopustu slikarski pomočnik Jožef Kaučič, ki je že del časa zaposlen v Zagrebu. Ko je čakal na postaji v Gornji Radgoni na vlak, je s svojo prtljago postal sumljiv finančnim organom. Radi tega so zahtevali pregled prtljage. Izkazalo se je, da je imel navedeni pri sebi okrog 18.000 komadov kamenčkov za vžigalnike, okrog 230 komadov raznovrstnih vžigalnikov ter 12 paketov igralnih kart. Ker je bilo očitno, da je bila vsa ta roba vtihoapljena iz avstrijske Radzone, so isto fi-

»ismo se je glasilo:

»Gospod grof!

Ker ne držite svoje obljube, vam moram pisati. Vedeti hočem, pri čem sem. Da se ne dam voditi za nos, vam je dobro znano. In če mislite, da me zdaj lahko zasmehujete, ko sem vam na ljubo krivo pričala, se zelo motite. Vsak dan lahko še vse prekličem. Dobro premislite, koliko vem o vaši skrivnosti, in nikarj me ne poskušajte goljufati. To bi se vam slabo obneslo!

Pavla.»

Dolgo je Elvira strmela v te vrste, kakor jih ne bi bila mogla razumeti. Potem pa se ji je posvetilo v glavi. Odprla je vrata v sosedno sobo in planila k svoji materi:

»Poglej, mati, pogledj! Kakšno odkritje!« je vzkliknila.

Baronica je preplašeno skočila z otomane. »Kaj ti je? Kaj ti je, Elvira? Kaj imaš v roki?«

»Čitaj, mati, čitaj!« je vsa vesela dejala Elvira. Stanko je rešen! Hvala Bogu, da je rešen!

Baronica je presenečena pograbila pismo in ga prečitala.

Elvira je stala pred materjo, kakor bi bila v ognju.

»Da, kaj... kaj... pomeni to?« je začudeno vprašala mati in pogledala hčer.

»Ali ne razumeš?« je hitela praviti Elvira.

»To dekle je Hugonova ljubica! Vse je resnica, kar je trdil Kolarjev Jurij pred sodnikom! Saj se še spominjaš, kaj je izpovedal.«

»Otrok, to ne more biti resnica!« je kriknila mati.

»Res je, res! To dekletovo pismo je dokaz! Kako bi mogla Hugonu groziti, če ne bi bilo res? Ona ve za strašno tajnost. In ta tajnost se tiče Hugona in smrti njegovega očeta. Hugo je nalašč naredil tako, da so Stanka zaprli kot morilca. Zakaj? To dekle je vse povedalo. Kolarjevemu Juriju je to povedalo Stankova nedolžnost bo zdaj prišla na dan. Zaradi tega pisma bo dekle prisiljeno preklicati vse, kar je izpovedalo Hugonu na ljubo. Resnico bo morala priznati. Tako bo Stanko rešen ječe, tako bo padel strašni sum z njega.«

»Kako moreš kaj takega upati, dekle? Ali ni Stankova krivda jasno dokazana? Kaj naj pomeni to pismo?«

»Zdi se mi, mati, da me nočeš razumeti. Hugo hoče svojega brata spraviti v pogubo. In to dekle — Pavla — mu pri tem pomaga. Še več! Sum bo padel zdaj na Hugona samega.«

»Ali si zblaznela, Elvira,« je dejala baronica. »Hugo je...«

»Bog mi oprost, če krivo sodim. Toda resnica mora priti na dan. Strašna uganka se mora razvozlati. Oh, če pomislim, da mora Stanko po nedolžnem prenašati sramoto, da ga hoče lastni brat spraviti v nesrečo — ne, tako strašno je to!«

»Za božjo voljo, kaj misliš storiti?« je nestrpnostno vprašala stara baronica.

»Ali še vprašuješ, mati? To pismo, ki pomeni za Stanka svobodo, bom izročila preskovalnemu sodniku.«

»Nikoli! Tega ne smeš!«

»Kdo mi more braniti? Takoj se bom peljala v mesto in še danes bo Stanko prost.«

»Saj si znorela,« se je ulezila baronica. »Še kakšno neumnost bi naredila, toda jaz tega ne bom pustila!«

Baronica je krčevito stisnila pismo v roki. »Ne, nobene neumnosti ne smeš narediti!« jo je opominjala. »Po mojem prepričanju je Stanko kriv. On in ne Hugo. In kai bi imela ti od njega, če bi ga izpustili? Ali misliš, da bi te iz hvaležnosti vzel. O, ne! Še tisti trenutek bi ležal h svoji ljubici, tovarniški delavki, in naju postavi na cesto.«

»Daj mi pismo, mati!« je zahtevala Elvira in se ni menila za njene ugovore in pomisleke. »Tako zaslepljena si, da iz same sebičnosti nočeš spoznati resnice.«

Vsa razburjena je hotela s silo iztrgati materi pismo. Toda baronica je bila odločena, da prepreči Elvirin namen, in je zbežala s pismom v spalnico.

Elvira je šla za njo. Toda bilo je prepozno. Ko je prišla tja, je mati že držala pomembno pismo nad gorečo svečo.

Papir se je vnel in trenutek nato je bilo samo še pepel.

»Tako, Elvira,« je hladno dejala mati. »Zdaj ne boš mogla narediti nobene neumnosti!«

Elvira je obupana zakričala. Bleda kakor smrt je strmela v uničeno pismo.

Potem je sovražno pogledala mater in vzkliknila:

»Tega ti nikoli ne odpustim. Ne mislj pa, da si s tem kaj preprečila in da se resnica ne bo izvedela. Še eno sredstvo imam in z njim bom lopova razkrinkala. Stanko bo rešen!«

Užaljena se je obrnila in šla. Baronica je zakričala prestrašena za njo:

»Elvira, kam greš?«

iz Zgornje Radgone. Mal priskavo se je posrečilo llesiču pobegniti, pa so ga čez dva dni zopet prijeli v Mariboru.

*** Aretacija starega grešnika.** Orožniki so aretirali 33letnega posestniškega sina Franca Gobca iz Spodnjega Gabernika, ki so ga oblasti zasledovale 8 let. Gobec je namreč leta 1928. nakupil za nekega trgovca 150 hrastovih pragov za železnico. Te prage pa je prodajal naprej, denar — okoli 7500 dinarjev pa je obdržal zase. Ko je stvar prišla na dan, je Gobec pobegnil v Belgijo, od koder se je te dni spet vrnil, pa so ga kmalu prijeli.

*** Junaki falzifikatorske afere »Kovnice«** d. d. so bili te dni iz Beograda poslani v kaznilnico v Sremski Mitrovici. Milivoj Bošković, direktor »Kovnice« je bil, kakor znano, od beograjskega sodišča obsojen na 16 let, a mu je kasacijsko sodišče kazni znižal na 12 let robije, dočim je bila kazen knjigovodje na 7 let potrjena. V mitroviško kaznilnico so najprej odvedli Djordjevića, z drugim vlakom pa Boškovića. Jetnišnica beograjskega okrožnega sodišča se je iznebila zdaj preko vseh mer nadležnega prebivalca. Bošković je namreč vsak dan nekajkrat prošil za zdravniško pomoč, glumil je omedlevico in najrazličnejše bolezni.

*** Vlomilec je v grobnici stanoval in skrival svoj plen.** V Subotici so zajeli nevarnega vlomilca Antona Katona in dva njegova pomočnika. Katon je bil zaradi vlomov in tatvin že večkrat zaprt, zadnje predrzne vlobe pa je izvršil v Novem Sadu in okolici. Orožnikom je pripovedoval, da je zadnji čas prebival v neki stari grobnici na novosadskem pokopališču, kjer so pozneje našli tudi precej njegovega plena.

*** Otrok se je poparil do smrti.** Oni dan je zvrnil enoletni dninarjev sinček Jakob Sorinik na Kamenem pri St. Jurju ob už. žel. v kuhinji nase lonec, v katerem se je kuhala krompir. Otrok je šel pri tem težke opreklje na obrazu, prsih, hrbtu in česni rčki. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je podlel poškodbam.

*** Kazen za krvoskrunstvo.** Mal kazenski senat v Mariboru je oni dan obravnaval zelo nenavaden slučaj. Pred sodnik sta sta 46 letni viničar Anton R. iz Senika pri Ormožu in njegova 23-letna hiš. Marija. Obožena sta grdega zločina spolnega občevaranja med

seboj, ki je imelo za posledico, da je hčerka povila lastnemu očetu dete. Oče je bil zaradi krvoskrunstva obsojen na tri mesece strogega zapora, hiš pa prav toliko, toda pogojno za dve leti.

*** Občutna izguba.** Na zadnjem novomeškem sejmu je prodal posestnik Pureber Fr. iz Draganjih sel par volov. Izkupiček Din 2.400.— je spravil v listnico in odšel v nek lokal, ker je bil ves premočen. Menjal je stotnarski bankovec in odšel iz lokala. Med potjo pa je denarnico vtikal v premočen suknjič. Ko je prišel v Kandijo, so je tam pričel pogledati za nakup krave, katero je tudi kupil. Hotel je p. ačati kupnino, pa je ves prestrašen ugotovil, da denarnice z Din 2.300.— ni v žepu. Ves obupan je javil izgubo orožnikom in mestni policiji.

*** Obsojena požigalca.** Mariborski kazenski senat je obsodil 19-letnega posestniškega sina Vilmuša H. na 8 mesecev strogega zapora in 23-letnega tkalca Aleksandra Šerugo iz Šelc na leto dni robije, ker sta letos v februarju zažgala posestniku Ladislavu Lippaju gospodarsko posopje. 10. junija pa posestniku Adolfu Kodili leseno hišo.

*** Pripetljaj s poslancem Pevcem.** Iz Morzira nam piše: Nedavno je imel pri nas shod posl. Rudolf Pevce, ki je bil izvoljen na Mačkovi listi, a je potem prestopil v JRZ. Na shodu je grdo napadal razne osebe in se seveda zaletel tudi v učiteljstvo. Prizadete osebe bodo vložile zoper nje tožbo. Neka zasebna tožba teče proti posl. Pevcu že dalj časa, vendar narodna skupščina dosle še ni dala odobritve za njegovo izročitev. Ker je g. Pevce na tistem shodu žalil tudi ženo znanega nacionalnega delavca g. Venčeslava Znidaršiča bivšega župana moziške okoliške občine in zaradi imunitete ni izgleda za zadoščenje pred sodnjo, si je g. Znidaršič prejšnjo nedeljo na moziškem trgu poiskal sam primerno zadoščenje od posl. Pevca. Ljudje so mu dali orav.

*** V vlaku okradena.** Mariborska frizerka Anka Zakraškova, ki se je z vlakom vračala iz Zagreba je doživela blizu Maribora ne ljub dogodek. Ko se je prebudila iz dremanja, je opazila da ji je nekdo ukradel iz ročne torbice 1300 Din in dokumente.

*** Pri morilcu so našli poslovitno pismo.** Ko so pregledali žep 17letnega morilca Ernesta Hostingerja ki je na zverinski način umoril

Marijo Robičevo v Bezeni pri Rušah, so našli pismo, v katerem priznava zločin. Morilec navaja, da je izvršil zločin iz maščevanja.

*** Otroci zaretili požar.** Pri trgovcu Jožefu Jegliču na Pragerskem je nastal nedavno požar. Začelo je goriti ostrešje stanovanske hiše. Na pomoč so prihiteli gasilci, ki so preprečili še večjo katastrofo. Ogenj so povzročili otroci, ki so se na podstrešju igrali z vžigalicami.

*** Novorojenček na groblju.** Ko se je te dni mudil tujski grobar Alojz Cychrovski na mestnem pokopališču, je opazil pri nekem nagrobnem spomeniku v zemlji v cunje povit omot. Ko je omot razvil, je opazil v svoje presenečenje trupelce novorojenčka. Po vseh znakih sodeč je bil novorojenček še istega popoldne položen h grobu. Novorojenček je bil moškega spola. Policija išče brezsrčno mater.

*** Strogo obsojen tat.** Pred malim senatom celjskega okrožnega sodišča se je zagovarjal 29-letni hlapec Gracer Franc iz Ljub. ki je star znanec z zatožne klopi. Večkrat je bil že namreč obsojen zaradi tatvin in pretefov. Danes je sedel na zatožni klopi zaradi štirih tatvin, ki jih je izvršil meseca maja n junija letos. Ukradel je dve koši, dve konjski opremlj. en usnati suknjič, v skupni vrednosti 1200 Din. Po leg tega se je zagovarjal tudi zaradi prevare, ki jo je izvršil že lansko leto. Ob neki priiki je namreč ko so stiskali krmu, dajal vmes posek in kamenje, da je bila s tem teža večja. Radi vsega tega je bil danes obsojen na dve leti robije in na izgubo častnih pravic za dobo 3 let.

*** Tragična smrt mlade žene.** Pri Radmirju je zahtevala nesreča svojo žrtv 35-letno Marijo Ermenčevu, soprogo lesnaga trgovca g. Ermenca v Ljubnem ter mater malih otročičev Gospa se je odpeljala s košesom po opravkih v Gornji grad Popolnjo se je vračala Pri Radmirju le oster ovinek, ki je celo izur enim voznikom v pravi strah. Ermenčeva je očitvidno vozila s pretirano hitrostjo da ni zmogla ostrega ovinka. Zavozila je v stran in z vso silo tresčila v tik ceste stoječ drevo. Udarec je moral biti silen, ker si je glavo močno razbila. Ko so prišli prvi ljudje na kraj nesreče, je bila nesrečna žena že mrtva. Kmalu je prispel tud zdravnik, ki ni mogel ugotoviti le smrt.

Po Merku M 1

USODNIH 5 MINUT

KRIMINALNI ROMAN

»... se je brez klevetanja glas odgovoril: »Vztrajam pri tem, kar sem rekla. O možnosti pomote same ni govora.«

»Vi torej dolžite tega gospoda, da je govoril neresnico? Kaj pa boste rekli na to, če vam povem, da je polna resnica podatkov gospoda Lipovca že dognana po neki prči, ki ji menda tudi vi zaupate? Gospod Rihard Lipovec vas ob tričetrti na 20 uro ni mogel srečati v Zavrtni ulici, ker je v resnici ob 20 odpotoval z vlakom. Tudi nahitrele vozeči koni ne more dospeti v četrtinki ure iz Zavrtne ulice do železniške postaje. V vašo korist bi bilo, da ne vztrajate pri tej svoji trditvi.«

»Od vaše volje je odvisno, ali mi verjamete, ali pa me imate za lažnivko. Govorite kar hočete, prepričali me ne boste o ničem, česar ni bilo. Če se je gospod takrat res odpeljal, ni druge možnosti kakor da je bil istočasno na dveh mestih.«

Preiskovalni sodnik si je še prizadeval, da bi izvabil iz nje drugačno izjavo, a bilo je vse zaman. Na sodnikovo prošnjo je Rihard Lipovec z narejeno, požrtvovalnostjo natančno obrazložil, kako je prebil usodni večer. Ob 18. uri je večerjal v družbi z nekimi prijatelji, katerih imena je navedel, in se je malo pred 19 uro vrnil domov, kjer se je preoblekel za potovanje. Njegovo stanovanje je neposredno

nad stanovanjem njegovih staršev in po naključju se je spomnil da je izpregovoril nekaj besed z očetovim slugo, ko je šel po stopnicah navzgor. Tri četrti ure pozneje je zapustil svoje stanovanje sedel v kočijo, ki se je prav tedaj pripeljala mimo in ukazal vozniku peljati na železniško postajo. Po njegovem pripovedovanju se mu je zelo mudilo. Skoro bi bil zamidil vlak, zakaj voznik je napravil znaten ovinek in s tem vožnjo brez potrebe podaljšal za pet minut.

Vsi ti podarki ki so se zdeli toliko bolj verjetni, ker je Lipovec čisto prostodušno imenoval vrsto oseb, ki bi mogle potrditi resničnost, so bili zapisani v protokolu. Nato je preiskovalni sodnik zelo vpludno odustil Lipovca in mudi mož se je poslovil od nje z enako malomarnim oklonom, s kakršnim je bil pre stopil v sobo.

S skoro svečano resnostjo je preiskovalni sodnik zdaj vprašal Vero: »Ali imate še kaj pripomniti k svojim izjavam?«

»Nič!«

»Torej se še zmerom branite imenovati ime tiste dame zaradi katere ste po njenem naročilu obiskali bančnega direktorja Korena?«

»Nisem rekla da sem ga obiskala po naročilu dotične dame. Iz lastnega nagiba sem to storila, čeprav je v korist one druge, katere imena ne bom imenovala.«

»S seboj niste imeli nikakega orožja, ko ste stopili v hišo?«

»Ne.«

»Kakor ste rekli, ste od bančnega direktorja zahtevali izročitev slike in raznih pisem. Ali vam je vse to dal drage volje?«

»Ko sva govorila zunaj v veži, je tajil, da bi vse te reči še imel. Z nekaj besedami

pa sem mu dokazala nasprotno. Nato se mi ni več upral.«

»Povejte mi kaj sta govorila, ko sta stopila v stanovanje. Saj lahko če se vam zd. potrebno izpustite ime one tretje osebe.«

»Kolikor se spominam nisva po vstopu v sobo sploh ničesar več govorila. Obstaja sem na pragu in ker gospod Koren ni do go časa iskal zahtevanih reči, le vse skupaj trajalo je nekaj minut.«

»In ko ste dobili pisma in fotografijo, ali vas je gospod Koren potem spremljal ven, kakor bi moral to storiti vpluden možko nasproti dami?«

»Najino razmerje ni bilo takšno da bi uvaževala te družabne oblike. Če se ne motim, je stal gospod Koren s prekržanimi rokami pred svojo pisalno mizo in čakal, da sem se odstranila.«

»Ali o tem kar se je pozneje zgodilo, ne veste ničesar?«

»Ne.«

»Samo eno mi še povejte, gospodična Planinčeva. Kaj bi storili, če bi gospod bančni direktor ne ustregel vaši zahtevi? Saj priznate, da bi se bilo tudi lahko zgodilo, da bi vam pisem ne hotel izročiti.«

»Ne vem. Niti trenutek nisem mislila na takšno možnost.«

Preiskovalni sodnik je začel obračati liste v zvezku z akti, ki je ležal pred njim na mizi. Pri tem je več minut molčal, kakor bi premišljal, kaj mu je prav za prav storiti. Ko je spet dvignil glavo, je njegov čemerni izraz imel izraz velike strogosti. Njegov pogled se je umikal Verinemu pogledu, ko je dejal: »V vašo korist bi želel, gospodična

* **Ranjen župan.** Pri Sv. Rupertu v Slov. gor. so otvarjali katoliški prosvetni dom. Po slovesnosti so se zbrali nekateri tantje v neki gostilni ter je nastal pretep, ki je imel krvave posledice. Pri tem je hotel tamošnji župan Janez Muršak fanto pomiriti, pa je dobil pri tem udarce in poškodbe na glavi, da so ga morali prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico.

* **Pobegnil iz umobolnice.** Pred dnevi je pobegnil iz bolnišnice za duševne bolezni Edmund Kavčič, star 67 let. Edmund Kavčič je bil svoj čas znan izde'ovalec likerjev, pred leti pa je zblaznel. Ako ni pod nadzorstvom, je Kavčič zelo nasilen in okoličji nevaren. Kladi se najbrže po ljubljanski okolici ter ga oblasti do sedaj zamaš iščejo.

* **Zaradi pešči kostanja.** 23-letni delavec Leopold Glušec je pobiral v gozdu nad Razvanjem kostani. Nenadoma se je pojavil pred njim hlapec lastnika gozda, s puško na rami. Zahteval je od Gluša, da mu mora izročiti nabrani kostani. Ker se je ta obotavljal ter hotel zbežati, je hlapec snel puško z ramena ter oddal na Gluša strel. Zadel ga je v nogo ter težko ranil.

* **Voz s pohištvom pod vlakom.** Ono jutro je posestnik Tomo Kosi iz Olimja pri Podčetrniku peljal z dvovprežnim vozom svoje pohištvo in živali v Ljubiano, ker se je nameraval preseliti v Zg. Šiško. Na železniškem prelazu čez državno cesto v Medoju v celjski občini, kjer se je pred leti zgodila znana avtobusna katastrofa pa se je zadnje kolo njegovega voza zataknilo med tračnice. V tem je Kosi opazil, da prihaja iz Celja tovorni vlak. Hitro je izpregel oba konja in lu pogljal na travnik poleg nato pa je pohitel v vlak naproti in dajal strojevodji z roko znake, naj ustavi. Strojvodja pa najbrže ni opazil znakov in je lokomotiva zadela v voz in zmetala pohištvo in poljsko pridelke z voza na cesto. Kosi ima zaradi razbitega voza ter pokvarjenega pohištva in drugih predmetov 3000 Din škoda.

Vsak prijatelj „DOMOVINE“ pridobi naročnika

Planinčeva, da se vaše izave izkažejo za resnične. Bojim se pa, da se ta moja želja ne bo uresničila. Čeprav ne rečem rad, vendar vam ne smem še dalje prikrivati, da ste vi sami nujno osumljeni zločina in da vas moram vzeti v preiskovalni zapor. Če imate še kakšno željo, odnosno če želite svoje o vsem tem obvestiti, vas prosim, da to storite. Kar lahko storim za očiščeno vašega položaja, bom rad storil.

Vera se pri teh besedah ni nezavestila in tudi ni preiskovalnega sodnika presunila z obupanym vzkrikom. Samo lehen drugot se je za trenutek pojavil ob njenih ustnicah, potem pa se je še ponosno vzravnila in mu odgovorila z glasom, ki je zvenel skoro ravnodušno. Hvala vam jaz ne zahtevam za svojo osebo nikakih izjem. Neutemeljenost je obdolžitve se mora kmalu izkazati. Sicer pa sem za primer preiskovalnega zapore že v naprej storila potrebno.

Na čelu preiskovalnega sodnika so se napravile še globlje brazde. Ta mirna ravnodušnost mladega dekleta mu je negov sum očitno še bolj okrepila.

«Bili ste torej na to že pripravljeni, ko ste prišli sem?» je vprašal s poudarkom. Ali morda po tem priznanju ne čutite potrebe, da bi to ali ono svojo izjavo popravili?»

Toda Vera je z enako mirno odločnostjo kakor prej zanikala vprašanje. Molče je sledila sodnemu slugi, ki je imel nalogo, da jo povede v preiskovalni zapor, držeč se neposredno sodiščnega poslopja.

Preiskovalni sodnik je zmigaval z glavo, ko je zlagal akte. Kljub tolikom dokaznim govorečim za krivdo mladenke, se je ven-

POPOTNIKOVA TORBA V trgovini zasačen tat

Ptuj, konec oktobra.

Na ptujsko odgonsko postajo je dospel s spremstvom iz Sara'eva 35-letni Ivan Flegarič, pristolen v občino Dornava pri Ptuj. Na policijski stražnici so Flegariča prevzeli in ga odpravili istotako po odgonu, toda brez spremstva v sedem km oddaljeno občino Dornavo. Mesto, da bi šel domov, se je nepridiprav utihotapil v trgovino Legvart Drage v Panonski ulici, kjer si je nabasal blago in hotel pobrisati. Tatu pa so pravčasno opazili in obvestili policijo, ki je Flegariča spravila na stražnico in mu izprašala vešt. Tatvino je trdovratno ta'il in postal celo nasilen in šele ko so ga malce preiskali, je padlo na tla 10 naglavnih rut, ki jih je imel skrite pod sračo. Ko pa je policija še malo dalje brskala po spisih, je ugotovila da je možakar izgnan že iz vseh večjih mest ter da ima precej kosmato vest. Flegariča so izročili okrajnemu sodišču v Ptuj, kjer so ga obsodili na tri tedne zapore, po prestani kazni pa na izgon tudi iz Ptuj.

Slaba trgateg v Halozah

Ptuj, koncem oktobra.

Zaradi slabega vremena v začetku oktobra se je trgateg po Halozah in drugih gorah morala znatno odgoditi. V Halozah so začeli trgati okoli 12. t. m., ko se je vreme spet zvedrilo. Zdaj je trgateg menda že povsod opravljena. Vinogradniki pravijo: Čeprav je letošnje leto prineslo z dežjem trsju nevarno bolezen, peronosporo, je trgateg kolikor toliko zadovoljiva. V začetku oktobra je nastopilo slabo vreme, ki je trajalo ves teden. Vinogradniki so bili že popolnoma obupani, zlasti še, ko je zapadel sneg. Vsak vinogradnik je bil prepričan, da bo vse izgubljeno. Toda k sreči ni pritisnil mraz. In tako je sneg napravil na sadnem drevju večjo škodo, kakor na trsju.

Peronospora je uničila letos okoli 20 odstotkov dobre l. ine. A ta količina vinskega mošta je nepričakovano dobra. Pravijo,

dar plačila v njegovo prepričanje neoprijetna misel, da se je morda le orenagl!

VI.

Vesti o aretaciji Planinčeve je čisto potrta Miloša Severa. Sporočil mu jo je sam s dnevnim svetnik Stari gospod, ki je seveda že davno spoznal, kako je v srcu mladga Severja je celo pokazal neke vrste pomilovanja. Zato ga je tudi hitro odsvolil, ne da bi ga mučili s kakimi vprašanji, ali poraslihi. O poteku govora med Planinčevom in Lipovcem pa ga je vendarle obvestil. Pri tem je naglasil da ga je prav prizadevanje mlade dame, prevladati sum na drugega, nedvomno nedolžnega, pre ričalo o njeni krivdi.

Ko je sedel Sever doma za pisarno mizo in tuhtal, kako bi ljubeno bitje rešil so se njegove misli spet in spet vračale k osebi Riharda Lipovca. Vse je kazalo da je Vera slabo videla in da se je takrat na kraju zločina srečala z nekim drugim moškom. Kaj pa, če je ta navidezno nerešljiva uganika vendarle rešljiva? Ali je klub vsemu morda le mogoče da se Vera ni motila? Če se izkaže, da je res videla takrat Lipovca, potem je jasno, da je ta morilec sicer zdaj ne bi bil tajil srečanja z Vero. V glavi Miloša Severja so se porajali nešteti načrti o tem, kaj bi bilo treba storiti, da se čisto zanesljivo dožene, kdo je bil neznan mladi možki.

Trkanje na vrata ga je zdrnilo iz njegovih mračnih misli. Na pragu sobe se je pojavila neznana ženska, na videz služkinja, s pismom v rokah. Ko jo je Sever vprašal, česa želi, je plašno rekla, da prihaja od Pečarjevih in da po naročilu gospodične Pla-

da slične kakovosti že dolgo ni bilo. Sladkorja je kazal mošt 17 do 20 stopinj in nikakor ni bilo potrebno sladkor še posebej dodajati. Cene moštu so zaenkrat 3 do 4 Din. Po starem vinu je veliko povpraševanje in je dobilo zelo lepo ceno. Sortirano vino se plačuje že po 7 do 8 Din, srednje po 5 do 6 Din, slabše pa po 4 do 4.50 Din.

Uboj pri ličkanju koruze

Kapela, 24. oktobra.

Nedavne noči se je izvršil v vasi Slavonsko, občina Kapela v brežiškem okraju uboj, katerega žrtev je postal posestnik Veble Franc od istotam. Omenjeni večer so namreč pri posestniku Ureku Ivanu v Slavonskem ličkanju koruzo. Po izvršenem delu sta okrog 23.45 pos. snova Urek Franc, star 34 let in 21letni Duhanič Andrej, prvi iz Slavonskega, drugi iz Zg. Sušice v bizelski občini, napadla s ko' posestnika Vebleta Franca in ga tako hudo poškodovala, da je Veble drugi dan v brežiški bolnici, kamor so ga bili prepeljali, za poškodbami umrl. Oba ubijalca sta nato pobegnila. Urek se je zatekel v Celje, kjer je bil v ponedeljek aretiran v poslopju mestnega poglavarstva kjer je iskal nekega odvetnika, ki naj bi ga zagovarjal vprav v tej zadevi. V ponedeljek je bil aretiran v bližini, kjer se je izvršil zločin, tudi Duhanič Duhanič uboj priznava. Urek pa ta'i. Oba sta bila oddana v zapore okrajnega sodišča v Brežicah.

Grozen zločin pri Rušah

17-letni pastir Ernest Hostinger je včeraj umoril posestnico Marijo Rohičevo, potem se je pa obesil.

Ruše, 20. oktobra.

V Bazenih pri Rušah je bil storjen včeraj grozen zločin, ki je razburil vso okolico. Žrtev zločina je postala ugledna posestnica Marija Rohičeva, zločinec pa je komaj 17letni pastir Ernest Hostinger.

Rohičevi imajo brav lepo posestvo v Bazenih ter so živeli zadovoljno. Z marljivim

trudom pridelajo pismo za gospoda Severja.

«Po naročilu gospodične Planinčeve?» se je začudi Sever. «To je vendar nemogoče. Kdaj pa vam je dala to pismo?»

«Gospodična ga je pustila pri Pečarjevih, ko je zjutraj šla ven. Ukazala mi je da vam ga izročim če se do poldneva ne vrne. Ker se torej ni vrnila...»

«Dobro, hvala lepa,» ko je prekinil Sever. Še nikdar ni kakšnega pisma s toliko nevarnostjo odprl kakor tega. Bilo je dolgo pismo s tisto prijetno in krepko pisavo, ki to ni bil že enkrat občudoval. Pismo se je glasilo:

«Spoštovani gospod Sever!

Ko ste mi zapustili sem dolgo premišljala o svojem položaju in se pribravila na hude neprijetnosti. Kruto naključje je takšno da me lahko osumijo umora hančnega direktorja Korena. Zato se ne bom nič čudila če me danes pridržijo v preiskovalnem zaporu. Čisto sem pripravljena na to in bom sorično zavesil da sem nedolžna, mimo prenesla vse kar mi določi usoda. Vedeti pa ne morem kako dolgo bo trajalo, preden se dožene moja nedolžnost. Ves ta čas pa bo moja uboga mati strašno trpela če ne bo imela nikogar, ki bi jo tolažil in jo pomirjeval glede moje usode. Žal ne poznam človeka, na katerega bi se s tako prošnjo obrnila. Naši stari prijatelji so mrtvi, sorodniki pa bi mojo mater le še bolj begali. Morate mi oprostiti, če se v tej skrajni sili obrnem na vas in na vaše dobro srce. (Dalje.)

delom sta si Robičeva — mož je zaposlen v železniških delavnicah v Mariboru — tudi neka malega prihranila. Žena je vodila gospodarstvo in je bila na glasu kot zelo skrbna gospodinja. Snoči so jo naenkrat pogrešili. Ko so jo šlo iskat, so jo našli v hlevu strašno razmesarjeno. Grava je bila vsa razbita, telo pa razparano od spodnjega konca trebuha do vratu, tako da so se videla pluća in so izstopila čreva.

O strašni najdbi so brž obvestili orožnike in zdravnika dr. Zorca v Rušah, ki je takoj prišel v Bezeno Seveda pa je bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Zdravnik pa je ugotovil, da je zločinec svojo žrtev še tik pred smrtjo spolno zlorabil.

Orožniki so uvedli preiskavo in je zločin že pojasnjen. V temnem kotu hleva so namreč našli obešenega tudi pastirja Ernesta Hostingerja. Na podlag ugotovitve preiskave se je zločin odigral takole:

Robičeva je pred dnevi dvignila v neki posojilnici 40.000 Din. V nedeljo je odšla na Studence, kjer je kupila hišo. Ko se je vrnila domov, je našla doma po stanovanju vse prebrskano in premetano. Očividno je nekdo stikal za denarjem. Sam je padel na domačega pastirja Hostingerja, ki je od takrat izginil in ga ni bilo več na spragled. V ponečer je zvečer le šla Robičeva v hlev, da bi pomolzla krave. Tam je našla pastirja in ga nabit zaradi njegovega postopanja ošterila, nakar ga je poslala v kuhinjo, kjer ga je čakala večerja. Med tem ko je gospodinja molzla krave, se je fant v kuhinji najedel, nato pa se je vrnil v hlev, oborožen z velikim kuhinjskim nožem in mesarsko sekiro. Oboje so našli v hlevu. Kako se je na to odigral zločin, tega seveda nihče ne bo mogel točno pojasniti. Najbrž je pastir gospodinja najprvo s sekiro pobil na tla in ji pri tem razbil lobanjo, nato pa ji je po gnusnem zločinu razparal še telo.

Pastir Hostinger je zapustil pismo, v katerem prosil svojo mater, naj z njegovim zaslužkom pri Robičevih plača maše za njegovo grešno dušo. Zločin je izzval v vsej okolici veliko razburjenje in vse pomiluje nesrečno Robičevo družino, ki je na tako tragčen način izgubila skrbno mater in gospodinjico.

MURSKI GLASNIK

Požar. V Čentibi pri Dolnji Lendavi je prejšnjo nedeljo zjutraj naenkrat gost dim obšel lične zidanice v goricih. Goreti je začelo nenadoma in je ogenj obšel tri zidanice, ki so bile v neposredni bližini. Zgorele so vse tri do tal. V spodnji zidanci so rešili polne sode vina in deset steklenic žganja. V zgornji zidanci ni bilo ničesar drugega kot le dva prazna sode. Gasili so gasilci iz Čentibe in Doline in so se izkazali s svojim delom res požrtvovalne. Škoda je deloma krta z varovalnico.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber Paris (9^e)

odpremi denar v jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vsi vsi bančni posle najkulantneje. Poštni urad v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija št. 406164 Bruxelles; Francija, št. 111794 Paris; Holandija št. 145866 Ned. Dienst; Luksemburg št. 5067 Luxembourg — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pečeni golobi v pikantni omaki. Očiščene in oprane golobe osoli in obloži s tanko narezano slanino. (Slanino poveži z nitjo). V kozi razbela malo masti, položi golobe na mast, prilij malo vode in jih v pečici peči, da se lepo zapečejo. Med pečenjem jih pri-

dno polivaj s sokom. V drugi kozi razbela malo masti in prepraži eno prav drobno sesekljano čebulo. Sesekljaj tudi dve sprani sardeli in žlico zelenega peteršilja. Ko je pričela čebula rumeneti, dodaj sardele in peteršilj, premešaj in dodaj dve žlici moke. Ko tudi moka malo porumeni zalij z malo vode in osminko litra belega vina, premešaj in ko prevre, deni v kozo tudi golobe, ki pa si jih pred tem razpolovila. Dodaj še lupinico limone in ko je vse skupaj še malo povrelo je jed gotova. (Omaka mora biti srednje gostljata). Golobe zloži v toplo skledo, omako pa precedi in jo polij po golobih. Zraven daš valjance, cmoke ali dušen riž. Lahko tudi še solato.

Telečji zrezki z limono. Telečje meso (stegno) zreži na zrezke, potolci in osoli. Zrezke prevleci z drobno narezano slanino. V kozi razbela mast. Vsak zrezek povallaj v moki in zloži na vročo mast. Ko so zrezki po obeh plateh zapečeni, jih poberi na tonel krožnik in pokrite postavi na toplo. V sok na stresi drobno sesekljano lupinico ene limone, stolčnega muškatanega cveta, eno sesekljano sardelo in sok ene limone. Po potrebi zalij še malo z vodo. (Sok mora biti srednje gostljast. (Ko prevre, položi noter opečene zrezke in jih duši do mehkega. Preden daš na mizo, prilij še osminko litra kisle smetane. (Smetano samo v sok zamešaj in naj nikar ne prevre.) Zraven daš krompirjev piré in solato.

Praktični nasveti

Kako prežneš bolhe iz stanovanja

V 20 literskem loncu skuhaj pelina, (pelina rabiš precej velik šop!) in kos narezane mila. Z mlačno pelinovo vodo potem poribaj pod in ga s čisto vodo izperi. Zato rabiš dve vedri ali dva škafa. V enem vedru imaš pelinovo vodo in s to vodo ribaš, v drugem pa čisto, s katero potem pod snlahneš in s suho krpo zbriseš. To ponovi kake tri tedne zaporedoma, a poribaj dvakrat na teden.

Natresi tudi v posteljo suhega pelina. Posteljo, posebno pa prešite odeje vsaj enkrat na teden prezračiti in stepi. Ker le s skrbno čistočo se boš ubranila bolh. Če imaš v postelji žimnice, peresni vložek ali mrežo, boš bolhe kaj hitro odpravila. Če pa imaš slamnjačo je stvar malo težja. Če imaš v slamnjači pleva, v njej so prava gnezda bolh. Zato odstrani pleva iz slamnjače in si nabavi rajši koruzno slamo. V koruzni slami se bolhe ne zarede tako hitro, lažje se prečisti in tudi prezračiti. Enkrat na mesec deni slamnjačo na sonce pa ne boš imela bolh.

Bolhe se zarede samo v prahu, zato sobe ne pometaš z vlažnim žaganjem. Sicer takrat, ko pometaš, ne dvigaš prahu, ker ga vlažno žaganje zadrži, a ko se žaganje v razpokah posuši, imaš polno prahu, v katerem se potem zarede bolhe. Bolje je, da zmoliš žakljasto kunjjo in z njo malo obrišeš tla in šele potem pometaš.

Če so se bolhe zaredele kje izven hiše, kakor v dvornicah in sličnih prostorih, je najcenejše sredstvo voda, da odpraviš bolhe. Polij z vodo dvakrat na dan skozi deset dni dotični prostor, na bodo vse bolhe izginile.

Kako opereš prešito odejo

Na deset litrov mlačne vode primešaj 60 gramov salmiakovega špirta (dobiš v drogeriji) in malo mila. V tej mešanici potem peri odejo. Odeje pa ne menčaj, temveč bolj tlači in stiskaj tako dolgo, da bo čista. Po potrebi vodo menjaj. Ko je odeja čisto oprana, jo najprej izperi v mlačni vodi in nato še v mrzli. Speri jo pa dobro. V vodo, v kateri spiraš, dodaj vedno pest soli, da se vata tako ne strdi. Odeje pa ne smeš ožemati, ampak samo stiskati, zato moraš večkrat vodo menjati. Nato položi odejo na mizo, jo lepo razravnaj in pusti, da se voda z nje odteče. Pozneje jo lahko obesiš na vrv, a jo dobro in ravno pripi. Suši odejo v senci in ne na soncu, sicer blago zbledi. Ko je odeja suha, jo lahko malo zlikaš, samo likaj s krno, sicer se blago odeje sveti.

Dežela zlata in skrivnosti

Kakor so se začele dvigati cene za zlato in srebro, tako se je tudi pospešilo raziskovanje zakladnice svetá, Mehike, posebno v puščavah Sierre Madre, ki še niso raziskane. To gorovje, dasi je na meji Združenih držav, vsebuje številne skrivnosti. Nedavno je priobčil neki ameriški učenjak, prirodoslovec Robert Moore, poročilo o Baranci del Cobre, neki doslej neznaní soteski. Moore, ki je s svojo ekspedicijo prodril v neraziskane pokrajine ob reki Uriqui, je Baranco odprl civiliziranemu svetu. Tu je tudi odkril neko indijansko plemo, Tarahumara, ki doslej še ni nikoli videlo belega človeka. Moore je dočkal, da so v tej soteski tudi brez dvoma veliki zakladi dragocenih rudnin.

Neki drugi ameriški raziskovalec pa je na svojem potovanju po pokrajini reke Fuerta dobil domačine; kako so z domačimi, leseni ponvami zajemali pesek, kjer je bilo mnogo zlata. Vsa družina, žene, otroci, se ukvarja s pridobivanjem zlata. Moški edinašajo zlato do bližnje postojanke belih ljudi in ga zamenjavajo za živila in blago. Tak barantač z zlatom je pripovedoval raziskovalcu, da domačini vedno le toliko zlata izperejo iz peska, kolikor ga potrebujejo za nabavo živil, tako da ni niti moči dočnati, koliko zlata imajo. Ker je ondi v reki mnogo grušč, bi bilo težko izpirati zlato s stroji. Dr. Hogle je zares dobil dva inženjerja, ki sta z največjim trudom spravila dva stroja za izpiranje zlata v tisto pokrajino, na vrav zaradi grušč nista ničesar dosegla. Dočnana na je, da je v tisti reki prava zakladnica zlata.

Indijanci Tarahumara, ki živijo v gorovju Madre, lovijo še z lokom in puščico in imajo tudi sicer še iste običaje, kakršni so bili

v navadi, preden je bila Amerika odkrita. Nimajo nobenih želj in priroda jim daje vsega, česar so potrebni. Mnogi mislijo, da je nekje v kaki skriti, nedostopni dolini Sierre Madre onih sedem praviljnih mest iz Cibole. Brez dvoma so te gore, kjer živijo razna neznana indijanska plemena, vprav hvaležno polje za nadaljnja raziskavanja.

Izza onih dni, ko si je Cortez prisvojil deželo Aztekov, so dajale te gore neizmerna rudninska bogastva. Mehika je še zdaj na glasu, da ima največ rudnin na svetu. Od l. 1521 do 1922 so pridobili v Mehiki 155.000 ton srebra v skupni vrednosti treh milijard dolarjev. Ta množina srebra je dve tretjini vsega srebra, kar ga na svetu sploh pridobivajo. Mehika izvaž šest sedmin svojega srebra v druge države, iz ostale sedmine pa si kuje denar. Skoraj po vseh mehiških srebrnih rudnikih pa je tudi obilo zlata. Najimenitnejši srebrni rudnik v Mehiki je Real del Monte v okraju Pachuca. Deluje že iz časov, preden so prišli Španci tja (že 400 let) in daje vsak dan še zdaj po 3 in pol tone srebrne rude. Cortez je zahteval, naj naredi rudniško vodstvo predor v rudnik, ki bi bil tako visok, da bi mogel jezdec na konju skozi. Španski kralj naj bi, če bi si zaželel, ogledal rudnik, ne da bi mu bilo treba razjhati. Najbogatejši zlati rudniki so zdaj v doljni Kaliforniji, v Chihuahui, Puebli, Sinaloi in Sonori. Pridobivanje vsega mehiškega zlata se je dvignilo od 20 ton leta 1919 na 24 ton leta 1926. Dve tretjini so ga uporabili v Mehiki za denar, ostanek so izvozili. Razen srebra in zlata pa ima Mehika v rudnikih še svinec, baker, cink, grafit, arsenik, živo srebro, antimon, kosit in železo.

Ostre in blage zime v preteklosti

Letošnja zgodnja zima nima enake v našem stoletju, menda tudi ne v prejšnjem. V daljni preteklosti pa ji ni težko najti vrstnic. Zabeležile so jih stare kronike in od tod posnemamo: Zelo kruta zima je bila l. 718. Pravijo, da je bil Carigrad tisto zimo več nego tri mesece v snegu. L. 764. se je taka zima ponovila. Že na začetku so zamrznila vsa reke in nekateri morski zalivi, med njimi Dardanelski preliv. Spomladi so bile hude povodnji, poleti pa velika suša. V letu 800./801. je bila zima tako ostra, da je zamrznilo Črno morje okoli obrežij. V letu 822. ni bila zima samo kruta, ampak tudi zelo dolga. Vse evropske reke je pokrtil takšen led, da so lahko vozili čezenj na težeje vozove. L. 860. je zamrznil del Jadranskega morja. V letu 994. je trajala huda zima dobrih šest mesecev. Poleti pa je bila strahotna suša: mnoge evropske reke so se posušile. Leta 1010./11. je segla zima celo v Egipt, kjer se je pojavil led na svetem Nilu. Tega leta je zamrznil tudi Bospor. Leta 1099. je bila zima sila ostra in tudi vse ostalo leto je bilo izredno hladno. Zelo hude zime beležijo kronike tudi v letih 1268./9. in 1322.

in 1323. Za prvenstvo je teknovala zima l. 1407./8. Čez zamrzli Skagerak so prihali volkovi iz Danske in Norveške. V februarju so bile strašne povodnji po vsej Evropi. Poletje pa je dalo jako dobro letino. L. 1608. je bila huda zima v vsej Evropi in Severni Ameriki. L. 1740. je zamrznilo Baltičsko morje in — prav kot letos — celo Bodensko jezero. Po zapiskih kronistov je bila ta zima najdaljša in ena najostrejših. V pomladnih mesecih je bil že velik del Evrope pod snegom.

Ob tej prički ne bo napak, če omenimo v tolažbo nasprotni pojav: izredno blage, tople zime. L. 1186. je bila tako topla zima, da je na Švicarskem pozimi cvelo drevo. L. 1228. je že v aprilu cvela vinska trta. L. 1239. je bilo v mnogih krajih srednje Evrope v decembru sadno drevje v cvetju in ljudje so se lahko kopali v rekah. Tudi l. 1328./9. je bila pomlad namestu zime, v januarju je cvelo sadno drevje, v drugi polovici maja pa so že povsod želi. Zima l. 1420. je bila takisto zelo mila. Sredi aprila so na Švicarskem dozorele črniše in koncem junija so že brali grozdje v vinogradih.

Rastline s hitro vnetljivim oljem

V nekaterih južnih krajih Evrope in Azije rase grmičevju podobna rastlina, beli dip-tam z belimi in rožnatordečimi, grozdom podobnimi cveti. Na tej rastlini lahko opazujemo ob mirnih in toplih dneh čuden pojav. Če se približamo temu cvetličnemu grmu z lučjo ali gorečo vžigalico, sikne nepričakovano iz cvetov ogenj, ki objame na mah ves grm. Ko ogenj ugasne, stoji ves grm popolnoma neožgan pred nami. Da je bil grm še pred nekaj trenutki v ognju, nam priča samo še svojevrsten duh, ki se širi naokrog. Ugotovilo se je, da povzroča razpočenje olje, ki se nabira v cvetih in ki pod vplivom toplote izžareva goreči plin.

V posebno vročih poletnih dneh, ko je dip-tam v polnem cvetju, je zrak v bližini teh grmov prenasičen s tem plinom tako, da pred nevihto kar sam od sebe zažari. Ljudem, ki ta plin vdihavajo, postane slabo in se večkrat celo onezavestijo.

Slične eksplozije opazujemo tudi lahko v vzhodni Indiji in Južni Ameriki pri nekih drevesih. Skorja teh dreves je napolnjena z lahko gorljivim oljem. Če zažgemo v bližini ogenj, se vname. Drevo se zasvetlika v plamenu, ki pa kmalu ugasne. Sad tega drevesa nazivajo domačini ognjene orehe.

Novo zdravilo za raka so baje našli

Bolezen raka je znana že več tisoč let. Prva poročila o tej hudi bolezni izvirajo iz leta 2000 pred Kristusom. Tedaj so zdravili rako-ve rane z nekim jedkim mazilom. V šestem stoletju pred Kristusom je neka kraljevska hči ozdravela zaradi take maže. Hipokrat je v četrtem stoletju pred Kristusom poročal, da je zdravljenje raka tem uspešnejše, čim prej se človek začne zdraviti. Hipokratov nauk je razširil Galemus v drugem stoletju pred Kristusom. Ta je poznal samo raka na koži in njegovi spisi so odločilno vplivali na ravnanje s to boleznijo v poznejših stoletjih. Galemus je že operiral raka na prsih in je izžigal rane z velikim uspehom. V kasnejših stoletjih so izvajali operacije samo nešolani ljudje in je bilo proti časti zdravnika, da bi rezal rane.

To se je izpremenilo šele okrog 1350. leta, ko so ustanovili vseučilišče v Salermu v Italiji, v Montpeljerju v Franciji in v Pragi. Tedaj so se bavili tudi z rakom in prva poročila o raku v debelem črevesju izvirajo iz teh let. Znanstveno podlago za zdravljenje raka pa smo dobili šele v 16. stoletju.

Za nekatere vrste raka je edina pomoč operacija. Že v starem in srednjem veku so to spoznali. Zdravnik Billroth je prvi uspešno

operiral želodčnega raka l. 1881. Odtlej uspešno operirajo raka v želodcu. Dosti primerov je, ko ozdravijo raka z operacijo ali z obžarovanjem ali z obema sredstvom skupaj. Drugi načini zdravljenja raka so bili doslej brezuspešni.

Znanstveni svet pa se trudi neumorno po vsem svetu, da najde zdravilo za raka. Beograjski profesor **Blumenthal** (prej v Berlinu), pariški **Jacops** in švicarski **Rosenberg** so v teh dneh objavili nove izsledke in uspehe za **pobijanje raka**. Poldrugo leto so preizkušali bolezen na živalih in pet mesecev na ljudeh. **Uspehi**, ki so jih dosegli pri ljudeh, so **tako čudoviti**, da so opise teh uspehov izročili že zdaj javnosti v presoji.

Zdravilo je po večini iz žlez. Zani uporabljajo jetra, želodec, žleze, črevo, vranico živali in iz vsega tega napravljajo različne **izvlečke**, ki jim pravijo **A, B, in C**. Izvleček **A** lajša bolečine, **B** vpliva na stranske izrastke rane, **C** pa razkrajja izvor otekline in krepi telo. Z izvlečki zdravijo tako, da dajejo bolnikom tablete, jim vbrizgajo zdravilo in še namazejo rano z mazilom.

Doslej so na ta način zdravili 114 brezupnih primerov in so od teh le štiri umrli. Vse te bolnike so zdravili že prej, nekaj jih je bilo že

operiranih, skoraj vsi so bili obžarjeni z radijem. Dvanaest bolnikov je imelo raka na koži, 29 v prebavilih, 18 na prsih. Večina bolnikov je imela tudi že otekline v drugih udih in trpeli so neznosne bolečine. Posebno glede na bolečine je bil vpliv že enega samega vbrizga novega zdravila naravnost čudovit in tudi tek do jed se je povrnil.

Če je to zdravilo proti raku res tako izvrstno, bo človeštvo slavilo imena teh treh zdravnikov.

ZANIMIVOSTI

× **Maža proti levom**. Ameriški raziskovalec Floss, ki je po naročilu posnel za film divje zveri v južnoafriškem pragozdu, pripoveduje zanimivo zgodbo o nekem starem zamorcu. Mož je postal bogat ker je imel lonec klejaste črnkatordeče maže. Njegovi na potovanje ali lov namenjeni ročki so drago plačevali drobne kepe čudežne snovi, v prepričanju, da jim bo obvarovala življenje. Mazač je ponosno razodel Flossu da ima v loncu samo strjeno kri zamorke, ki jo je bil pred leti raztrgal lev. Nekaj je moralo premotiti zver, da ni pohrustala svojega plena. Zamorci so zbrali kri s čarodejnimi besedami in jo dobro spravili, ker je najboljšo varstvo zoper zveri. Floss, ki se je hotel prepričati o resničnosti govoric, je podtaknil tujemu lačnemu levu tele, ki ga je zaznamoval na čelu z drago mažo. Lev je planil proti teletu dvignil šapo, a nenadno obstal, votlo zarjovel, stisnil rep med noge in se poparjen skril v kot. Drhtel je kakor šba na vodi. Četri ure pozne je takoj raztrgal drugo, nezaznamovano tele. Floss je hotel preizkusiti čudežno sredstvo še na človeku, a zamorci so se zbal, da so bili prepričani o učinkovitosti mazila. Zatrjevali so, da nikoli ne napade lev potnika, ki nosi mazilo s seboj, ker ga oddaleč zavoha. Floss je hotel uvrstiti prizor v svoj film, a v Hollywoodu so menili, da ne bi verjeli gledalci v resničnost dogodka, temveč ga smatrali za izmišljotino.

× **Roman na smrt obsojenega**. Na magistratu v Glasgowu sta se poročila nedavno 64-letni Oskar Slater in njegova 31 let mlajša nevesta. Velika razlika v starosti bi pa ne bila zbudila posebne pozornosti, saj je na svetu mnogo krepkih in žilavih priletnih mož, ki se v zakonskem življenju ne boje nobene fanta. Slaterjeva poroka je zbudila pozornost s tem, da se je mož poročil pod tujim imenom, kar so mu oblasti dovolila. Slater ima namreč za seboj burno življenje. Pred 20 leti je bil obtožen roparskega umora neke starke. Prišel je pred sodišče in obsodili so ga na smrt. V zadnjem trenutku pa mu je bila kazen izpremenjena v dosmrtno ječo. Obtoženec je za žive in mrtve trdil, da je nedolžen, toda znaki so bili tako močni, da je bila zahteva po obnovitvi razprave odločno odklonjena. Slater je predsedel v ječi celih 18 let in sedež bi bil do smrti, da ni priskočilo naključje na pomoč njegovemu zagovorniku, ki je dokazal, da je obsojenec nedolžen. Razprava je bila obnovljena in Slater izpuščen. Od države je dobil nagrado v znesku okrog 3.000.000 dinarjev po naši vrednosti in tako se je zdaj lahko oženil.

× **Najstarejša mumija**. »Times« poroča, da je našel profesor kahirskega vseučilišča Selim Hasan v grobu blizu neke piramide mumificirano truplo noseče žene. Profesor je ugotovil, da gre za mumijo žene egiptskega kraljevega namestnika Hefrena iz četrte dinastije (2650 pred Kristusom). Po mnenju strokovnjakov je to najbrž najstarejša tako dobro balzamirana trupla. V drugem grobu Hefrenovega sina Hnum Baefa so našli velik bel sarkofag, nad katerim je visela skoro meter dolga ovratna verižica z dragimi kamni in z zlatimi in slonokoščnimi okraski. V tre- Učenjaki še ne vedo natančno, kdaj so prav za prav Egiptčan balzimirali in mumificirali trupla. Ni izključeno, da so skušali že v časih prve dinastije obvarovati človeško telo razpada in ustaviti gnilobo.

× **Kdaj umre največ ljudi.** Največ človeških življenj ugasne v poznih večernih urah, ponoči in zgodaj zjutraj. To je po lastnih izkušnjah dognal učenjak dr. Sigurt Frey. Zlasti mnogo ljudi umre med 23. in 24. uro. Dr. Frey pravi, da ponoči popusti vse telo, ki hrepeni po miru. S tem se pa poveča vpliv motenj posledic bolezni in operacije tako, da v tem času telo najrajši umira. Druga razlaga pravi, da ši hudo bolno telo ne more privoščiti miru, zakaj udje so v večji meri napeti; pomanjkanje miru v običajnem času je odločilno in povzroča neposredno, torej še ponoči ali zgodaj zjutraj, konec življenja.

× **Spomenik prvemu kadilecu.** Prvi kadilec v Španiji je bil udeleženec Kolumbovega odkritja Amerike Rodrigo de Jerez. Pripeljal je s seboj z novega sveta mnogo tobačnih listov, ki jih je zvijal v cigare in kadil. Njegovi ženi tobačni dim ni ugajal, kašljala je in se dušila, vmes pa pošteno zmerjala moža. Poklicala je sosede, in te so videle v dimu, ki se je kadil iz ust in nosnic mišičastega mornarja, hudičevo sapo. Takrat je v Španiji baš divjala inkvizicija in Rodrigova žena je ovadila svojega moža. Še zdaj ni znano, ali je storila to iz strahu za njegovo ubogo dušo ali pa se je hotela sploh odkrižati moža, ki je le redko prihajal domov, in še to samo za nekaj dni. Rodriga so prijeli in obtožili čarovništva. Cerkevna oblastva so izjavila, da je mornar obseden in da ga hudič noče izpustiti iz svojih krempljev. Rodrigovo hišo so med svečanimi verskimi obredi očistili zlih duhov, njen lastnik je pa sedel celih 10 let v ječi. Ko so ga izpustili, se je bilo kajenje po Španiji že močno razširilo. On je torej bil prva žrtev te novosti. Prebivalstvo Rodrigovega rojstnega kraja v provinci Hoelvai je imenovalo po kadilskem mučeniku ulico in postavilo pogumnemu kadilecu spomenik. Stroške je krila španska tobačna družba, ki se mora zahvaliti Jerezu za svoje sedanje lepe dobičke.

× **Trojček je imel v sebi zamrli zaplodek svojih dveh bratcev.** O zanimivi operaciji poročajo iz bolnišnice v Linzu. Tja so pred dnevi pripeljali 36 let starega moškega iz Saxena na Nižjem Avstrijskem. Ta je že od rojstva naprej vsa leta trpel zaradi velike otekline v bližini želodca. Oteklina je bila v trebušnem mišičju in mu je prizadevala silne bolečine. Učenjaki so smatrali, da je potrebna operacija, ki bo odstranila oteklino, katere izvora si niso znali razlagati. Uspeh operacije je bil nad vse presenetljiv. Zdravniki so namreč ugotovili, da sestavlja vsebino njegove otekline dva zamrli človeška zarodka, približno 6 cm velika. Operirani moški bi se bil moral roditi kot trojček, toda pod kdove kakšnimi čudnimi pogoji se je on nesorazmerno naglo razvijal že pred rojstvom, tako da sta njegova bratca zaostala in rasla naprej v njegovem mišičevju. Ta pojav je v zgodovini zdravstva silno redek, in je med znanstveniki zbudil velikansko zanimanje. Operiranec se po dovršenem zdravniškem opraviilu počuti čisto dobro. Podoben primer je bil ugotovljen pred leti tudi v naši državi, kakor se morda še spominjajo bralci našega lista. Takrat so pri nas operirali nekega mladeniča in dobili v njem zamrli zaplodek bratca dvojčka.

× **Med je za lepoto.** Med je zelo dobra hrana v primeri z drugimi slaščicami. Želodec ga hitreje prebavi kakor umetni sladkor. Zato je tako važen v prehrani otroka ali bolnikov. Posebno blagodejno vpliva med na srce in zato ga priporočajo zdravniki zlasti planincem in tekmovalcem. Razen sladkorja obsega med tudi mnogo drugih važnih sestavin, ki pospešujejo prebavo drugih istočasno zaužitih jestvin. Med je pa tudi lepotečni pripomoček: tako negujejo ameriške ženske z medom kožo. Obraz si dobro umijejo, nato pa na debelo namažejo z medom. Z medom namazani obraz je treba pet minut dobro masirati, potem pa umiti s toplo vodo. Namazati s čisto kremo in spet umiti, slednjič pa namazati s tekočino, ki se pod njenim vplivom koža skrči. Tako se kožne luknjice temeljito



UMENJE
—CROUVZ—K—ZMO
—CROUVZ—K—ZMO
UMENJE

očistijo in potem postane polt žametasto mehka. Tudi opraskana koža se baje hitro zaceli, če jo namažemo z zmesjo meda, voska in masla. Sicer se pa iz medu izdeluje tudi milo, ki je zlasti priporočljivo za nego obraza.

× **Dva tisoč let pred Tutankamonom.** Veliko zanimanje so med raziskovalci Egipta zbudile najdbe mladega Angleža Emeryja v neki grobnici v Sakharj pri Kairu. Ta grob je star nekako pet tisoč let. Ko so ga bili že pred časom odkrili, so ga našli praznega, znamenje, da so bili v njem gospodarili plenilci grobov. Emery pa je zdaj odkril skrivne prostore, ki so bili skriti za opekastimi oboki groba in polni vsakovrstnih predmetov, kakršne so stari Egipčani polagali pokojnim v grobove. Napisi velijo, da se je mrtvec imenoval Hemeka in da je bil minister faraona Densa. Ta faraon je živel pol stoletja pred zgradbo piramid in dva tisoč let pred slavnim Tutankamonom. Predmeti, ki jih je našel Emery, so preprostejši od tistih, ki so jih našli v Tutankamonovi grobnici, znanstveno pa so prav tako pomembni. Našel je zapečatene lončene vrče, ki so vsebovali nekoč živila in vino, dalje umetniško izdelane nože in srpe iz kremenca, vrvi, ki so videti še danes kakor nove, lesene skrinjice in dolgo vrsto okroglih plošč iz kamna, bronu, lesa in slonovine.

× **Pokopali so ga, čez dve leti pa se je pojavil živ.** Londonski listi poročajo o redkem dogodku, ki se je pripetil v Indiji. Že pred dvema letoma je ugriznila kača 9letnega dečka nekega trgovca v Alahabadu. Deček je umrl za zastrupljenjem in so ga pokopali. Te dni, to je natančno po dveh letih, pa je šel trgovec po alahabadskem trgu, kjer je še s prav posebno pozornostjo opazoval razne krotitelje kač, ki so kazali svoje umetnije številnim radovednežem. Med temi krotitelji kač je trgovec nenadno odkril svojega sina, ki ga je že davno smatral za mrtvega. Pa tudi sinko je spoznal očeta in je brez obotavljanja pritekel k očetu. Krotilci kač so bili pozvani pred sodišče, kjer so izjavili, da so mrtvega dečka izkopali iz groba in ga spet obudili k življenju. Izrekli so tudi pričanje, da pripada sin po oživljenju njim

in ne očetu. Oblasti so zdaj na delu, da razjasni ta zagonetni primer.

× **Do dolgo življenje je dedno.** Znanost si doslej ni bila čisto na jasnem glede vprašanja koliko je odvisna dolgost človekovega življenja od zunanjih vplivov in koliko od dednosti. Seveda je razumljivo, da si človek z nerednim življenjem in prenapornim delom dolgo življenje lahko precej skrajša. Enako pa je tudi res, da si s pametnim, rednim in pravilnim življenjem njegovo dolgo življenje lahko poveča. Najnovejša raziskavanja na tem področju so dokazala, da je dolgo življenje v veliki meri odvisna od dednosti. Profesor Vogt je preučeval življenje dvojčkov, ki so dosegli že zrelo starost. Ugotovil je, da so se pojavili starostni znaki v enakih letih, čeprav sta dvojčka živela v različnih življenjskih razmerah. Celo kratkovidnost je nastopila pri dvojčkih v isti starostni dobi. To dokazuje, da imajo dvojčki enake dedne zarodke tudi glede življenjske dobe. Ameriške zavarovalne družbe so zbrale zadnja leta ogromen material o odvisnosti starostne dobe ljudi od starostne dobe njihovih staršev. Razdelili so zavarovance v dve veliki skupini. V prvi skupini so zavarovanci, katerih starši so dosegli visoko starost, v drugi pa oni, katerih starši so umrli že okoli 50 leta. Številke so pokazale, da otroci staršev, ki so dosegli visoko starost, dosežejo mnogo višjo starost kot otroci staršev, ki so zgodaj umrli. Neki nemški znanstvenik je dognal, da so ženske življenjsko bolj odporne kakor moški. To se pravi, da v splošnem dosežejo višjo starost. Zbral je podatke o 124 osebah, ki so dosegle 100 let. Med temi je bilo 81 žensk in samo 43 moških. Verjetnost, da doseže ženska 100 let, je torej dvakrat večja kakor pri moških. Krajša življenjska doba je pri moških brez dvoma v zvezi z moškimi poklici, ki z leti zmanjšajo življenjsko odpornost moških. Seveda je pa tudi ženski naravni poklic, to je skrb za nasledstvo, silno nevaren poklic, ki zahteva mnogo žrtev. Zadevni podatki tudi kažejo, da je življenjska doba neporočenih moških in žensk krajša kakor življenjska doba zakoncev. Najbrže je to v zvezi z nerednejšim življenjem samcev in samic.

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 1. novembra: 8.00: Saint Saens: Simfonia v c-molu za orkester, (posnetek na ploščah); 8.30: Telovadba; 9.00: Čas, poročila, spored; 9.15: Klavir in harmonij (gdč. Melita Gnjezda, g. Dimitrij Kaškarov); 9.45: Verski govor (g. dr. Roman Tominec); 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani; 11.00: Plošče; 11.15: Otvoritev razstave mladih slov. kiparjev in slikarjev; 11.30: Otroška ura; 12.00: Opol-danski koncert radijskega orkestra; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Zborovske pesmi (plošče); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Otožne slovenske nar. pesmi poje gdč. Vida Rudolfova; 20.30: Hanica gre v nebesa (Gerhart Hauptman); 21.30: Reproduciran orgelski koncert; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Resna glasba (izvaja Radijski orkester).

Ponedeljek, 2. nov.: 12.00: Predigre (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Solističen koncert plošče in pozavna; 14.00: Vreme, borza; 18: Zdravniška ura: O zraku (g. dr. Anton Breclj); 18.20: Puccini: Madame Butterfly, fantazija (ork. Paul Goldwin, plošče); 18.30: Slovenska narodna pesem, uvodno predavanje (g. France Marolt); 19.00: Čas, vreme poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Zanimivosti; 20: II. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (gg. Leo Pfeifer, Franc Stanič, Vinko Šušteršič, Gustav Müller); 20.40: Na grobovih naših davnih prednikov (g. Vladimir Regally); 21.00: Mrtvim v spomin (igra Radijski orkester); 22.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 22.15: Lahka glasba (Radijski orkester).

Torek, 3. nov.: 11.00: Šolska ura; 12.00: Venčki starih in novih napevov (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Ukrajinske narodne pesmi (plošče); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Pester spored (Radijski orkester); 18.40: Vzgoja za socialno mišljenje, čutenje in dejanje (g. dr. Karel Ozvald); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Zabavni zvočni tednik; 20.00: Skladbe Paula Linke-ja (izvaja Radijski orkester); 21: Za odih in zabavo (sodelujejo: Pevski tercet Stritar, g. prof. Marian Lipovšek, Antonovič (kitara), Haršlag (kitara, ozir. mandolina); 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Plesna glasba.

Sreda, 4. nov.: 12.00: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Harmoniko igra g. Vili Lokošek; 14.00: Vreme, borza; 18.00: O dobrem spominu (g. Janko Zihel); 18.20: Mladinska ura: Napravimo si senčnik in letalo iz papirja (vodi g. Zdravko Omerza); 18.40: Pogled v sodobno Rusijo (g. dr. Ivan Ahčin); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Uvod v opero; 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani.

Četrtek, 5. nov.: 12.00: Koračnice slavnih skladateljev (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Smetana: Iz mojega življenja (kvartet Ševčik Lhotsky) plošče; 14.00: Pestri zvoki (Radijski orkester); 18.40: Slovenščina za Slovence; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: 10 minut zabave: Črtice (g. Narte Velikonja); 20.00: II. ura orgelske glasbe. Na orglah igra g. Pavel Rančigai; 21.00: Operna glasba (Radijski orkester); 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Okrogle in vesele, (igra Radijski orkester).

Petek, 6. nov.: 11.00: Šolska ura; 12.00: Odmévi iz naših krajev (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Operetna glasba (Radijski orkester); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Ali današnja družina še vzgaja otroke (gdč. Srečka Laber-

nik); 18.20: Pesmi (poje Lucienne Booyer), plošče; 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Zanimivosti; 20.00: Rezervirano za prenos; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 7. nov.: 12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples; 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. 14.00: Vreme; 18.00: Za delopust: (igra Radijski orkester); 18.40: Pomen rudarstva za naše nar. gospodarstvo (g. ing. Viktor Gostiša); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Pregled sporeda; 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar); 20.20: Koroške narodne pesmi (oktet iz Roža); 21.10: Godba na pihala (plošče); 21.30: Domači zvoki (Radijski orkester); 22.00: Čas, vreme, spored, poročila; 22.15: Radijski orkester.

Za smeh in kratek čas

ČE SE OŽENIŠ

Samec: »No, ali si zadovoljen s svojo ženo?«

Mladoporočenec: »Nič ne vem. Šivati se je učila, pa nič ne šiva; gatiiti in krpati zna, a tega ne dela. Samo kuhati nič ne zna, pa zmeraj kuha.«

ŠELE PO POROKI

Dekle: »Ali me resnično ljubiš?«

Fant: »Resnično.«

Dekle: »Kako bi to dokazal?«

Fant: »Skočil bi zate v ogenj ali v vodo.«

Dekle: »Ah, zdaj pa že vidim, da me ne ljubiš.«

Fant: »Kako to da ne?«

Dekle: »Ker bi se potem ne mogla poročiti.«

Fant: »No... jaz bi... jaz bi storil to po poroki.«

V STRAHU

Sodnik: »Saj ste imeli samokres, zakaj pa niste streljali v vlomilca?«

Priča: »Vidite, zlikovec je zakričal, ko je zagledal samokres v moji roki: 'Roke kvišku!' pa se mi je roka nehote dvignila in sem ustrelil v strop namesto v zločinca.«

MODERNO

Gospod: »Ah milostljiva, nisem vedel, da ste že tretjič omoženi.«

Gospa: »Zapomnite si gospod: šele tretjič!«

DOBRO JO POZNA

Hči: Mati, France mi je danes rekel, da sem najkrasnejše dekle pod solncem. Dovolj prosim, da ga končno povabim k nam.

Previdna mati: Dekle, počakaj še, pustiti ga moramo zelo dolgo pri njegovem dobrem mnenju o tebi.

Listnica uredništva

Zabukovje in drugi: Za to številko prepozno, ker mora biti pošta vsaj v torek v naših rokah. Pozdravljeni!

VAJENCA ZA KLEPARSKO OBRT

iščem. — Konrad Gorupič, Novo mesto.

Šivalni stroj

znamke Singer malo rabljen se poceni prod. Nova trgovina Tyrševa 36.

HUBERTUS

nepremočljiv za vsakega Din 250.— in vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri PRESKER-JU, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.



Bolni na pljučih!

Na tisoče že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje, in kašelj ponehata, telesa teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo.

Povsem zastoj in poštnine prosto dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega.

Pišite takoj!

Zadostuje tudi dopisnica z naslovom:

Poštno nabiralšča

Ernest Pasternack, Berlin, S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13., Abt. Z 491.

NOVOST! Samo Din 49.50



St. 62.800. Anker-ura. Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta, lep krojni skromen okvir. 8 letna garancija. **Din 49.50**

St. 62.801. Ista ura s posebnimi kazali in številnic. **(Radium)**

Din 59.50

Zahtevajte cenik ki ga vam pošlje brezplačno in poštne prosto.

H. SUTTNER LJUBLJANA 6

Lastna protokotirana tovarna ur v Švic

MALI OGLASI

ZIMA SE BLIŽA

zato pridite in kupite vse, kar rabite za svojo družino manufakturnega zimskega blaga, le v trgovini!

ANTON SAVNIK — ŠKOFJA LOKA ter boste z dobrim blagom — nizko ceno in veliko izbiro kar najbolje postreženi.

»DOBERDOB«

Neumrljiva knjiga slovenskih fantov grob, opis resničnih doživljanj iz svetovne vojne

vez. 38.— nevez. 27.— Din.

Knjigarna Domovina, Celje.